Ateitis

VASARIS 1979-2

Ateitis

1979 VASARIS/FEBRUARY VOL LXIX NO. 2

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

Tautos autoportreto eskizas (eil.) — K. Bradūnas 37
ANTAI... — K. Trimakas 38
Oskaro Milašiaus reliatyvumo samprata 40
Poezija — M. Pakalniškytė-Girniuvienė 46
Elitas — Valdovai ar Vadovai? — Kun. S. Yla 48
Poezija — L. Rimkus 51
Algis Norvila (fotografijos) 52
Cikados — I. Meras 54
Emilija Paliokienė-Masiliūnaitė 57
ATVIRAI: Ką dabar atneštų staigi politinė laisvė Lietuvai? —
Dr. L. Sidrys 58
Apie atsinaujinimą, orientaciją ir lietuvybę — V. Alantas 59
Laisvės sonata (eil.) — A. Kairys 60
KNYGOS: Laisvės sonata — ar šauksmas? — A. Zailskaitė 61
Vyskupas Motiejus Valančius (vaidinimas) 62
ATŽALOS: Sapnas (eil.) — G. Gražutis 64
Iškyla — V. Liulevičius 64
Žvilgsnis į kopas — V. Lukošiūnas 65
Perskaičius romaną „Abraomas ir sūnus“ — V. Laniauskas 65
LAIŠKAI: Žaidimai ir žaislai — V. Tijūnelienė 67
VEIKLA 68

Šį numerį redagavo ir išdėstė A. Zailskaitė. Nuotraukos: J. Kuprys (viršelis 52, 70, 71), A. Grigaitis (43, 48), L. Grigaitytė (64, 65, 66), A. Norvila (52, 53), B. Lukošiūnas (65). Iliustracijos: D. Stončiūtė-Kuolienė (47), T. Zarankaitė (51), D. Kazlauskienė (60).
Viršelio antraštė ir vinjetės dail. Vilijos Eivaitės.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

Iš Sibiro lietuvių
piešinių rinkinio

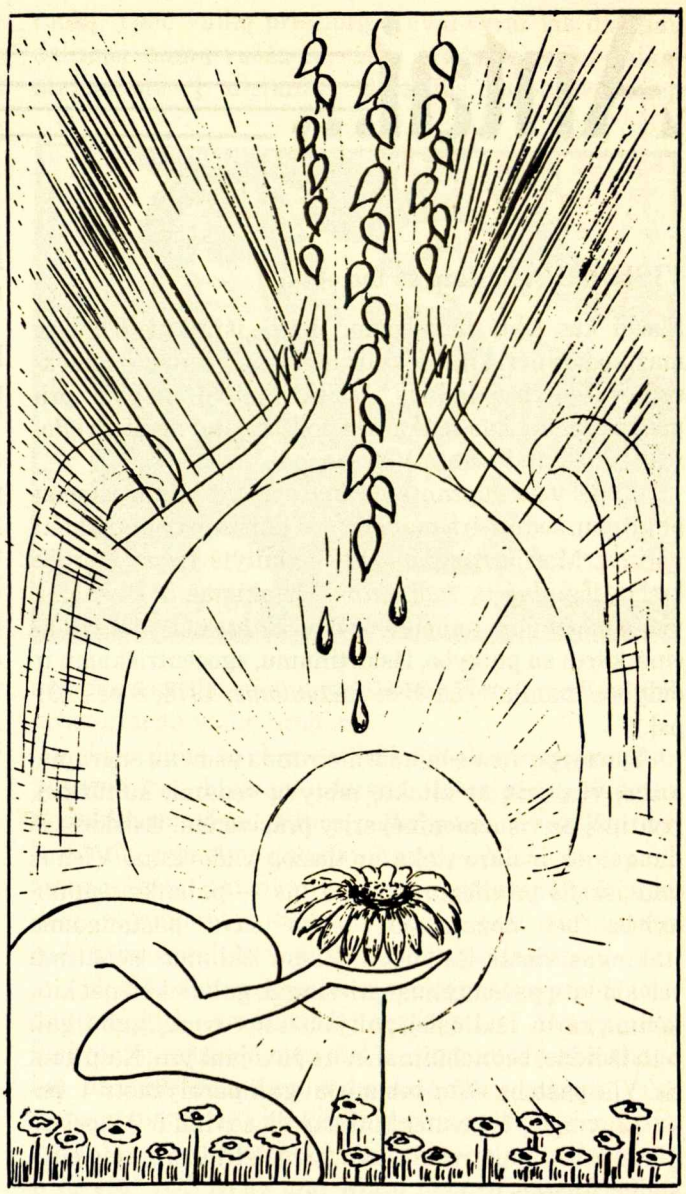

TAUTOS AUTOPORTRETO ESKIZAS

Aš — tavin įšaknijus tauta,
Ne klajoklių gentis.
Aš istorijos neišrauta,
Man tik žaislas mirtis.

Ne liepsnojanti stepių žolė,
Aš — ledinė šiaurės gėlė,

Pūstelta Dievo kvapu,
Į milijonus trupu

Ir lydausi vėl širdimi —
Mane tu užgimęs imi.

Kazys Bradūnas,
Alkana Kelionė

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MOKYKLŲ
BIBLIOTEKA

Antai...

VISUOMENĖ: Kaip su tuo elitu?

Mažai kas šiais laikais nori būti „išrinktuoju". Dar mažiau kas nori kitus tokiais laikyti. Gyvename demokratijos, lygybės laikais. Išsiskiriantieji nelabai pripažįstami. Jei kas renkamas politikoj, tai ne tiek vadovauti, kiek atstovauti. Visi vienodi.

Todėl visai suprantama, kad *elito,* rinktinių asmenų ar grupių, žodis nėra madoj ir dar gali ne vienam sukelti nerimą. Marija Stankuvienė-Saulaitytė rašo: „šiurpas krečia išgirdus tą žodį *elitas*. Išrinkimas ir iškėlimas vienų suponuoja paneigimą kitų. *Elitas* neišvengiamai eina kartu su puikybe, išskirtinumu, egocentriškumu ir didybės manija" *(Laiškai Lietuviams,* 1978, 8 nr., 291 psl.).

Tuo tarpu visais laikais atsiranda asmenų ar grupių, kurie, vienokių ar kitokių motyvų vedami, kultūrinėj, politinėj ar visuomeninėj srity prasiveržia, išsiskiria iš daugumos ir daro įtaką ar tiesiog vadovauja. Vienus gali iškelti privilegiavimas, kitus — palankios aplinkybės, bet dažniausiai tenka savo pastangomis įtakingas vietas išsikovoti. Vienų iškilimas nebūtinai reiškia kitų pažeminimą; priešingai, gali reikšti net kitų kėlimą kartu. Iškilusieji gali jausti savo vertę, galią, gali būti išdidūs, bet nebūtinai, nors pavojaus yra. Kaip kun. St. Yla pastebi, *elitą* labiausiai gali paralyžuoti: 1. įsivaizdavimas, 2. pasitenkinimas tik savimi ir 3. apsvaigimas atsiektais rezultatais (žr. jo straipsnį apie *elitą* šiame *Ateities* nr.).

Krikščionišku nusiteikimu, kuo aukščiau esi, tuo labiau turi kitiems tarnauti. Ir kuo daugiau pagrindo kitiems ką laikyti *elitu,* tuo labiau vengtina save tokiu laikyti.

FILOSOFIJA: Maceinos — krikščioniškoji

Savotišką pokalbį ėmė vesti dr. Ant. Maceina su jaunesniaisiais. Paskatinimą tam davė jo 70-ties metų sukakties paminėjimas *Aiduose* (1978, 2 nr.), kuriuose, dr. J. Girniaus suburti, jaunesnieji filosofai aptarė Maceinos filosofiją iš įvairių kampų.

Jubiliatas atsiliepė savo biografinėm pastabom „Filosofijos keliu" (*Aidai,* 1978, 8 ir 9 nr.; bus daugiau); tai, autoriaus žodžiais, yra „senojo pasipasakojimas, kaip jis suvokia tą ar kitą dalyką savistabos šviesoje" (347 psl.).

Tose pastabose Maceina užsimena ir apie tai, kaip jis, linkęs filosofuoti-klausti, anų laikų seminarijos vadovybės buvo rastas netinkamu tapti kunigu-sielovadžiu: „Kas pats klausia, negali vesti kito, nes vesti reiškia žinoti kelią, neabejojant, kad tai kelias, o ne šunkelis" (348 psl.). Tuo sprendimu lyg persiima pats Maceina: „Kunigas-filosofas yra lygiai tokia pat gyvenimo netikša, kaip ir kunigas-poetas: pirmasis filosofuoja, antrasis eiliuoja ne iš kunigiškos egzistencijos" (348 psl.).

Ar Maceina taip ir liko visą laiką filosofu-klausėju, klausiančiu „nuoširdžiai", t.y. abejodamas (palyg. 348 psl.)? Vėlyvesniame aiškinime atrandame štai ką: Toliau jis taip aiškinasi: „*dogma man niekad nėra buvusi varžtai mąstyti.* Bažnyčios atsakymą į pagrindinius mūsų buvojimo klausimus pergyvenau kaip *savo paties* atsakymą. Jis man neatrodė atėjęs iš viršaus, todėl svetimas, verčiąs bei slegiąs; priešingai, jis atrodė kilęs iš mano paties vidaus, todėl savas ir vertas toliau mąstyti... iš šio tad pergyvenimo ir yra susiklostę religiniai mano raštai. Jie pratęsia Bažnyčios atsakymą į pažintinę plotmę, paversdami jį *filosofiniu klausimu,* mėginamu atsakyti jau mano paties" (349 psl.). Šį kelią Maceina vadina „Krikščionybės filosofija".

Ši Maceinos užimama vieta — tokia plotme ir tokia apimtimi — yra vienintelė mūsų tautos filosofijoj. Paėmęs kiekvieną jo raštą, taip ir jauti, kad susiduri su gelme, kurią jis bemąstydamas atvėrė. Ir už tai taip ir lieki jam dėkingas, kad jis leidžias į gelmes — „toliau mąstyti".

Toliau mąstyti... (taip ir pagalvoji, kad vargiai tos gelmės atsivertų, jei jis klaustų tikrai abejodamas.

ASMUO: Derintojas

Kyla klausimas (ne abejojant, bet ieškant): Ar būtų ši Maceinos krikščioniškoji filosofija jau taip nesuderinama su kunigo pašaukimu? (Šiame klausime visai neslypi noras Maceiną padaryti kunigu; čia tik mėginimas plačiau pažvelgti į egzistenciją žmogaus, kuris apsisprendžia būti kunigu).

Pirma, net kunigo ir filosofo pašaukimai — ar jie negalėtų būti vienam asmeny? Maceina į kunigą tepažiūrėjo kaip į „sielovadį"; gi į filosofą — kaip į klausėją iš abejonės. Ar tai nėra per siaurai pažvelgta? Argi kunigas nėra ir aukotojas-garbintojas, šventėjas (bent kaip Dievo įrankis, sakramentų teikėjas)? O nejaugi filosofo esminė funkcija yra tik klausimai, kurie remiasi abejone? Argi jo klausimai negali kilti nebūtinai iš abejonės, o iš troškulio žinoti? Tad ar negalėtų vienas asmuo būti ir kunigu ir filosofu? Atrodo, kad ne tik galėtų, bet kad ir yra taip buvę.

Gi Maceina rašo: „Kunigas-filosofas yra lygiai toks pat gyvenimo netikša, kaip ir kunigas-poetas: pirmasis filosofuoja, antrasis eiliuoja ne iš kunigiškos egzistencijos" (348 psl.).

Argi? Asmuo, sakykim kun. Leonardas Andriekus, yra kunigas-poetas, bet jis vargiai laikytinas „gyvenimo netikša". Ar jis turi būtinai eiliuoti „iš kunigiškos egzistencijos"? Vieni gal sakys: nebūtinai, bet gal taip jis daro: jo eilėraščiai tokie Dievop kylą. Bet mes galim atsakyti: jis eiliuoja iš savo asmeninės, andriekiškai

krikščioniškos-žmogiškos egzistencijos, iš kurios jis yra ir kunigas. Jame kunigystė ir poezija derinasi.

Taipgi ar nusistebėtume, jeigu koks nors kunigas parašytų tokias knygas, kaip „Didysis inkvizitorius“, „Saulės giesmė“, „Religijos filosofija“ ir paskui aiškintų: „dogma man niekad nėra buvusi varžtai mąstyti. Bažnyčios atsakymą į pagrindinius mūsų buvojimo klausimus pergyvenau kaip savo paties atsakymą... jis atrodė kilęs iš mano paties vidaus, todėl savas ir vertas toliau mąstyti“? Kas tokį kunigą-krikščioniškąjį filosofą laikytų „gyvenimo netikša“?

Asmuo — derintojas... Asmuo, kuris tampa kunigu, gali taip pat būti derintojas.

KUNIGAS: Nebūtinai vien tik...

Ne kunigas tampa asmeniu, bet asmuo, beatsiveriąs Dievui, — kunigu. Sielovadybė asmens nebūtinai išsemia ir nebūtinai jį apriboja. Prieš Dievui beatsiveriantį asmenį atsiveria daug kitų kelių: filosofija, krikščioniškoji ir ne, poezija, menas, literatūra..., kurių vieną kitą pagal savo polinkį jis gali padaryti savu, pasirinkdamas ir kunigystę, kuri yra daug platesnė, negu „vedimas kitų sielų“. Jis gali savy, savo asmeninėj-žmogiškoj egzistencijoj daugiau ar mažiau visa tai derinti.

Nebūtinai kiekvienas kunigas turi būti *dar kažkuo*, bet ir nebūtinai visi kunigai turi būti *vien tuo*. Kas vienam kunigui *kitkas* gali būti blaškymasis, kitam — darnus junginys. Betgi kaip pasauliečiui, taip ir kunigui poezija, kūryba, filosofija... gali būti kelias plėsti save ir liudyti Dievą.

ŠEIMA: Dirbančios motinos

Kadais moterų darbas ribojosi namais. Šiandien daug moterų eina dirbti už namų ribų. Kai kas tai laiko viena didžiųjų šių laikų revoliucijų — su didesniais ir toliau siekiančias padariniais už atominės bombos išradimą.

Moterų darbas ypač paveikia šeimą. Šiais laikais JAV-ėse kone kas antra (42%) mažų (jaunesnių kaip 6 m. amžiaus) vaikų vaikų motina dirba. Prieš 20 m. dirbo tik kas penkta. Tai turi įtakos į šeimos gyvenimą, namų ruošą, ypač vaikų priežiūrą. Tėvai-vyrai vis daugiau dalinasi namų ruoša ir vaikų priežiūra, arba vaikai atiduodami į dieninius darželius, arba vedusieji

sąmoningai atsisako vaikų turėti, arba jų mažiau turi, arba atideda vaikų turėjimą.

Savo dalia kai kurios dirbančios moterys yra gana patenkintos: daugiau interesų, domėjimosi, daugiau nepriklausomybės. Kitos padirbusios nusivilia: dirbančiųjų gyvenime daugiau įtampos. Vieni vyrai savo žmonų darbu patenkinti, nes jos patenkintos ir prisideda pajamomis; kiti vos toleruoja, treti jaučiasi praradę šeimos galvos ir duonuždirbio vaidmenį.

Įdomūs dirbančių motinų vaikų pasisakymai: vieni teigiami, kiti — ne. Viena šešiametė sako: „Aš nemanau, kad mano mama turėtų dirbti... namai prisipurvina, o kai aš grįžčiau namo, vakarienė būtų gatava“. Tuo tarpu aštuonmetė Liza kitaip galvoja: „Mano mama yra patenkinta savo darbu, ir, jei mano mama patenkinta, ir aš esu“ (*US News and World Report*, Jan. 15, 1979).

Lazda turi du galu: tokia yra ir dabar dirbančiųjų motinų dalia. Kas ims viršų, sunku pasakyti.

VAIKAI: Nepažeisti, nors tėvai nesveiki

Nemaža emociškai sergančių ar alkoholikų tėvų vaikai tampa emociškai, psichiškai pažeisti, nepatvarūs ar tiesiog panašiai sunegaluoja.

Tokių negaluojančių tėvų vaikus nuodugniau studijuodamas, dr. E. J. Anthony savo nustebimui pastebėjo, kad ne tik ne visi tokių tėvų vaikai pažeidžiami, bet kad pasitaiko labai teigiamų išimčių, t.y. kai kurie vaikai išlieka nepaprastai užsigrūdinę. Jie draugiški bendraamžiams, patrauklūs suaugusiems, sugebą laimėti vyresniųjų emocinę paramą, savarankiški net sunkiose aplinkybėse, galį visokios sąlygas panaudoti savo gerovei; kai kurie jų net jaunam amžiuj išvysto susidomėjimą kuria nors sritimi, net parodo daug kūrybingumo.

Tokius vaikus studijuojantieji pastebėjo, kad jų gyvenime turi būti bent trys palankios aplinkybės: 1. geri artimi santykiai bent su vienu suaugusiu, 2. sunkumai, kurie užgrūdintų, ir 3. tie sunkumai nebūtų per dideli, nepalaužiantys, bet reliatyviai pakeliami.

Kęstutis Trimakas

OSKARO MILAŠIAUS RELIATYVUMO SAMPRATA

M. C. Escher *Reliatyvumas*

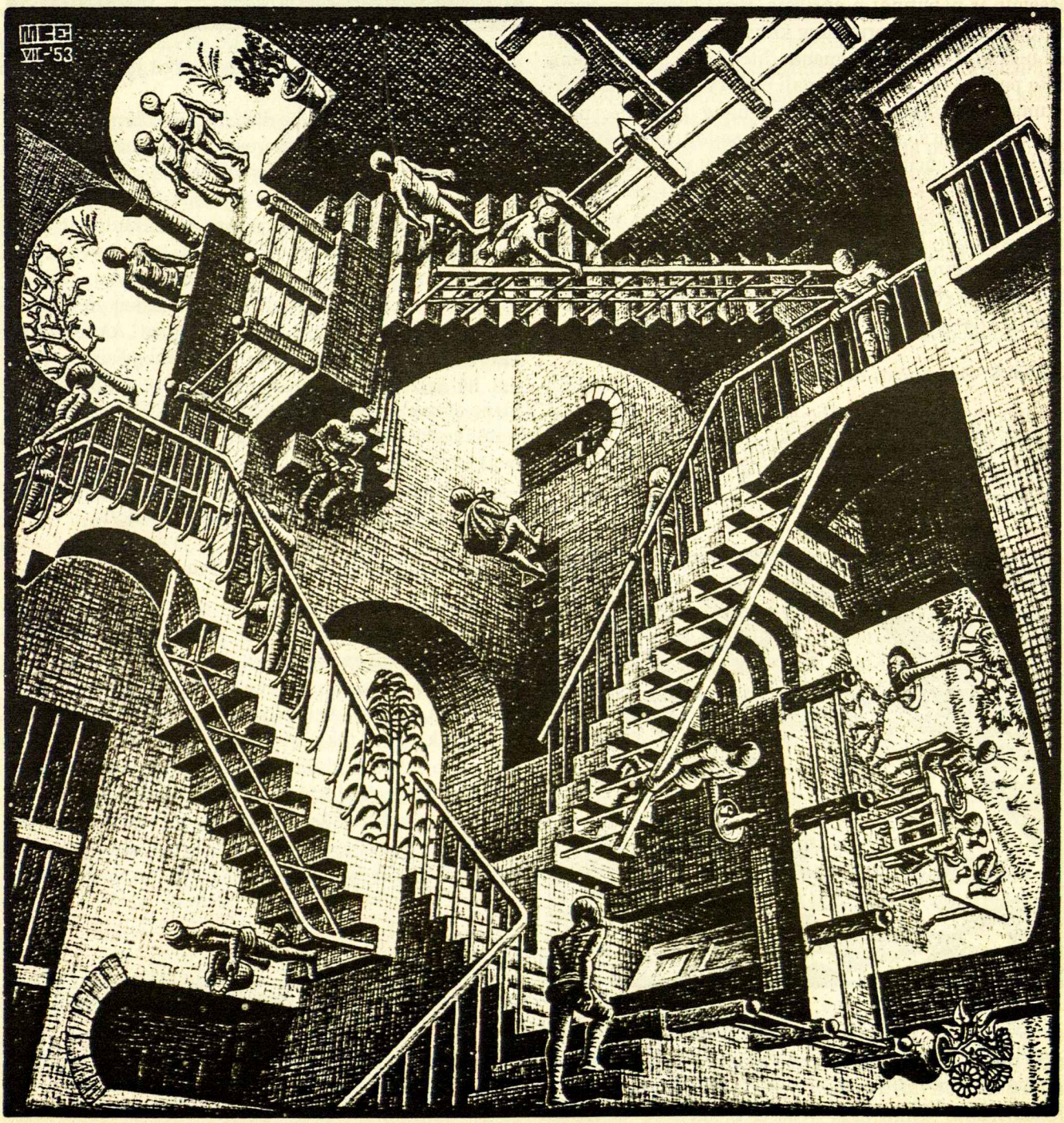

O. V. Milašius yra tiksliųjų mokslų žmogus. Jis buvo baigęs Paryžiaus Politechnikumą, taigi pasisavinęs ano meto gamtos ir matematikos mokslų duomenis. Šalia to ir ten pat jis buvo veikiamas liberalistinės filosofijos, pasinešusios pasaulį išaiškinti galimai paprastesniu būdu. Su šiuo paprastumu Milašius niekaip negalėjo susitaikyti. Jo gilios studijos religijos, psichologijos, filosofijos ir literatūros vedė jį tolyn nuo paviršutiniškų sprendimų.

Tačiau, nepaisant to, jis nepaliovė buvęs gamtos mokslų žmogus. Tai ypač liudija du jo filosofijos tomai: „Ars Magna" ir „Les Arcanes", kuriuose jis kuria savo gamtos filosofiją. Pradžią jo gamtos ir ypač medžiagos filosofijai sudaro jo „Laiškas Storgei", kuris eina pirmuoju „Ars Magna" tome. Šiame laiške Milašius nori suderinti erdvę, laiką ir medžiagą.

„Laiškas Storgei" buvo parašytas 1916 metais ir pirmą kartą paskelbtas 1917 metais „Revue de Hollande" žurnale. Pats Milašius savo įvade „Ars Magna" laidai, išleistai pirmąkart 1924 metais, randa reikalo pastebėti, kad šios jo pažiūros yra gimininges didžiojo matematiko Einšteino pažiūroms, tačiau, jas rašydamas jis ne tik nežinojo Einšteino teorijų, bet nežinojo net kad toks žmogus yra.

Turėdamas tai prieš akis, kun. Vytautas Bagdanavičius padarė provizorinį „Laiško Storgei" vertimą ir pasiuntė jį susipažinti keletui ateitininkų. Šia proga čia norima paskelbti dviejų asmenų pasisakymai „Laiško Storgei" klausimu, būtent, A. Radžius ir J. Salduko. Susilaikoma nuo paties „Laiško Storgei" teksto spausdinimo, nes jis užimtų per daug vietos. Tačiau, kad skaitytojas galėtų turėti Milašiaus svarstymo stiliaus vaizdą ir norint pateikti citatų kontekstą spausdiname kelias trumpas ištraukas, pridėdami vertimo puslapių numerius, kuriuos mini A. Radžius. — Red.

(iš antro puslapio)

Pačia pirmąja savo mintimi aš konstatuoju savo judesį ir tuo būdu aš jau dėlioju dalykus savo vietoje. Antrąja savo mintimi aš stengiuosi apglėbti, t.y. padėti savo vietoj, pačią erdvę ir laiką, būtent, tuos dalykus, kuriuose aš esu sudėliojęs visus dalykus. Bet aš pastebiu, kad šios abi mano sąvokos, būdamos kraštutinės natūraliniame pasaulyje ir būdamos begalinio didumo ir begalinio mažumo, teka tiesiog iš tos ankštumos, kurioje, kaip savo vietoje, aš noriu sutalpinti visus dalykus. Mat, negalima dalykų sudėlioti kitaip, kaip iš atžvilgio vienas į kitą. Tačiau nenugalimas mano nežinojimas santykio tarp erdvės ir laiko mane verčia juos palikti atokiai vienas nuo kito savo vietoje. Bet mano nepasitenkinimas sustoti prie nepadalinamo dalyko kyla iš tos pačios būtinybės visiems rasti savo vietą bet kuria kaina. Nes paskutinė padala pati savaime reikalauja savo vietos ir kitaip jos negalima rasti, kaip pusiau padaloje, kurios, kaip aš suprantu, yra be tąsos.

(iš trečio puslapio)

Mano pažiūra į medžiagą, visų gamtinių idėjų atramą, yra neatskiriamai susijusi į vieną situaciją, kuri yra grynai teorinė žmogaus galia dauginti ir dalinti iki begalybės, kas ir sudaro galimybę tai priskirti ir laikui ir erdvei. Prašalink iš mano galvos šią meilę judesiui ir pamišimą ritmui ir tuo pačiu smūgiu panaikinsi medžiagos idėją. Jeigu aš liaučiausi dauginęs ir dalinęs iki begalybės, aš prarasčiau sąvoką vietos, kurioje aš esu. Ir aš ne tik neturėčiau vietos sau pačiam, bet nei neįsivaizduočiau pasaulio tokio, koks jis yra — kurį aš turiu daugindamas ir dalindamas. Ir dėl to, jeigu amžinas ribų stūmimas į begalinę didybę ir begalinę mažybę būtų prarastas, viskas būtų prarasta — net medžiagos idėja.

Bet, sakysite, kad mes čia veikiame ne su medžiaga, nes dauginimas ir dalinimas iki begalybei turi reikalo tik su erdve ir laiku. Tai tiesa, bet erdvė, laikas ir medžiaga mums yra suteikti ne atskirai vienas nuo kito, bet tuo pačiu kartu, būtent, judesio dėsningumu.

* * *

... Aš turiu tik pastebėti, kad tuščia erdvė... sudaro, — su daline, uždara, erdve — vis tiek vieną ir tą pačią beribę, nes visoks tąsos pertraukimas, kuris, žinoma, yra neįsivaizduojamas, pasiliktų vis tiek jungianti erdvė.

(iš ketvirto puslapio)

Tačiau medžiagos idėja neišrieda iš erdvės ir laiko. Viskas buvo padaryta kartu, Judesiu. Tai yra absoliutus vienkartiškumas ir tapatumas.

(iš penkto puslapio)

Beribiškumas yra skaldymų priešas. Jam reikia arba visuotinio teigimo išminties, arba visuotinio neigimo kvailybės. Aš teturiu drąsos surikiuoti gimusiuosius iš medžiagos nuo to laiko, kai aš objektus skirstau tiktai derinio ir orientacijos vienas kito atžvilgiu.

(iš šešto puslapio)

Kai aš aprėžtoje erdvėje padedu objektą A iš atžvilgio į objektą B, aš paprasčiausiai nustatau judesio liniją objekto A opozicijai objektui B. Bet dabar mes žinome, kad ši aprėžtoji erdvė, arba krypties nustatymas, yra taip pat begalinė, nes mes esam nustatę medžiagos ir erdvės tapatumą. Mums dabar telieka nustatyti santykius tarp medžiagos beribiškumo ir mūsų judėjimo dėsnių, neišleidžiant iš akių to, kad, ką mes priskiriame erdvei, tas pat tuo pačiu tikslumu galioja ir laiko sąvokai. Nes minties kilmė yra judesio konstantavime, o judesys yra susijęs nenutraukiamais ryšiais ne vien su laiku, bet — bent taip atrodo tam, kuris jį svarsto su meile — kaip pati medžiagos tąsa. Judesys taip pat galėtų būti jungties taškas laiko ir erdvės paralelių beribėje. Nes panašumas tarp medžiagos ir beribės erdvės savyje talpina tapatybę tarp begalybės ir amžinybės.

Padėti kokį kūną savo vietoje aprėžtoje erdvėje reiškia įvertinti ir aprėžti jo judesį iš atžvilgio į kito kūno judesį. Mes esame sutapatinę mūsų patirčiai duotą erdvę su medžiagos beribe, duota mūsų protui. Iš to, pačiu natūraliausiu būdu, atrodo, išeina, kad tie patys dėsniai turi valdyti ir beribę ir aprėžtąją erdvę. Ir taip iš tikrųjų yra tol, kol mes tą patį dėsningumą taikome visuotinei medžiagai, suprastai kaip beribė, ir toms erdvėms, kuriose mes padedame vieną kūną atsižvelgdami į kitą, kurie yra tampriai susiję vienas su kitu, bent mūsų galvosenoje.

(iš septinto puslapio)

Taigi, Judesys yra mūsų minties kilmė ir jos tikslas. Judesys yra mistinis mūsų tarnybos palydovas, kuris seka mus per nesibaigiančius ribotus mūsų judesius. Judesys išvirsta į vienintelį Begalybės vardiklį.

(iš aštunto puslapio)

Mintį mes pavadinome judesio konstatavimu ir meile. Šiam žodžiui meilė tos epochos, kurios mus skiria nuo viduramžių, savo neišmanymo ir grubumo dėka, yra suteikusios tik vaikišką ir nepagarbią prasmę, o žmonės, kurie ne taip klysta... atrodo, nenori jam suteikti kitos prasmės, kaip jį panaudojant išreikšti aistrai, pamėgimui ar žingeidumui. Bet ne tą prasmę aš skiriu šiam aukštam, įkvepiančiam ir gąsdinančiam žodžiui... Man jis visada reiškia amžiną, moteriškai dievišką Alighieri ir Goetę, angelišką sentimentalumą ir seksualumą, skaistų motiniškumą, kur kaip degančiame puode, glūdi Swedenborgo adramandoniškumas, Hoelderlino nesperidiškumas ir Šilerio eliziejiškumas. Tai yra žmogiškai tobula sandermė, kilusi iš vyro patrauklios išminties ir žmonos meilios gravitacijos, tikras dvasinis vieno su kitu santykis, iš esmės mistiškas ir taip baisus ir gražus, kad man nėra įmanoma apie tai kalbėti be ašarų, tos dienos, kurioje aš esu, požiūriu. Gąsdinanti ir kurčia švelnybė, kurios apsilankymas sukelia iki nevilties einantį susierzinimą visoje Wagnerio muzikoje, nuo pirmos iki paskutinės eilutės, kuri, autoriaus manymu, ligi šiai dienai yra menkai suprasta.

(iš devinto puslapio)

Ten — nežinau kur — yra nejudanti Beribė, kuri nėra nei judesys nei vieta, aš nežinau, kas ji bebūtų, visuma to, kas yra, ką aš žinau ir kas man dar lieka sužinoti; turinys visokios realios ir įsivaizduojamos vietos ir turinys nereikalingas vietos. Tai yra tas, į kurį aš einu ir į kurį skuba kiekvienas judesys ir begalybės ir ribotybės. Ir kas tai yra? Ir kas gi tai, pagaliau? Tai visuotinė nejudomybė, kuri pereina per mano protą ir kuri tačiau nepereina taip, kad jai nebūtų galima pripažinti kokio bruožo.

(iš dešimto puslapio)

Bet, Storge, nepamirškime, kad mes čia neturime reikalo nei su dvasinių paslapčių giminyste, nei su mistiniu ar sentimentaliniu gyvenimu, nei su ta amžinybe, į kurią mes nuskrisime rytoj. Mes čia domimės tiktai medžiaga, kuria mes esame, medžiaga, kurios mes esame apsupti, ir ta medžiaga, kuria mes pasiliksime ilgus amžius kape.... Žinoma, man nebūtinai reikia žinoti iš kur aš ateinu ir kur aš einu, bet aš nežinau, kas aš esu, o tačiau aš esu, aš, kuris myliu! Nes visa kita yra tuštybė, dūmai, šešėlis. Tačiau tu, Storge, kuris man esi judesys ir vieta, ir aš, tavo sužadėtinė erdvėje — mudu esame, esame toje medžiagoje, kuri jau yra begalinė net ir matuojamame laike, kuris jau yra amžinybė. Tu, Storge, ir aš — mes esame. Ir galbūt manyje, dėl kvailumo ar girtumo, bet toje neaptariamoje visatoje, aš esu ta tvirta vieta, kurioje protas neslysta, ta vieta yra mano meilė. Tai yra vienintelis judesys ir nepavargstantis judesys — nesiliaujantis dėliojimas erdvių ir laikų viena ant kitos, tai yra dvasinės be galo dauginimo sesuo ir kartu amžino nepasitenkinimo poema. Nors mokslas niekada nenustatys realios kurio nors kūno situacijos, kokia ji bebūtų, vis vien tas kūnas turės tvirtą savo vietą visažinojimo požiūriu, o visažinojimas yra meilė. O visgi kas bebūtų, žiūrint mūsų žmogišku požiūriu, mistinis vietos nustatymas yra anapus mūsų proto ir jausmo ribų.

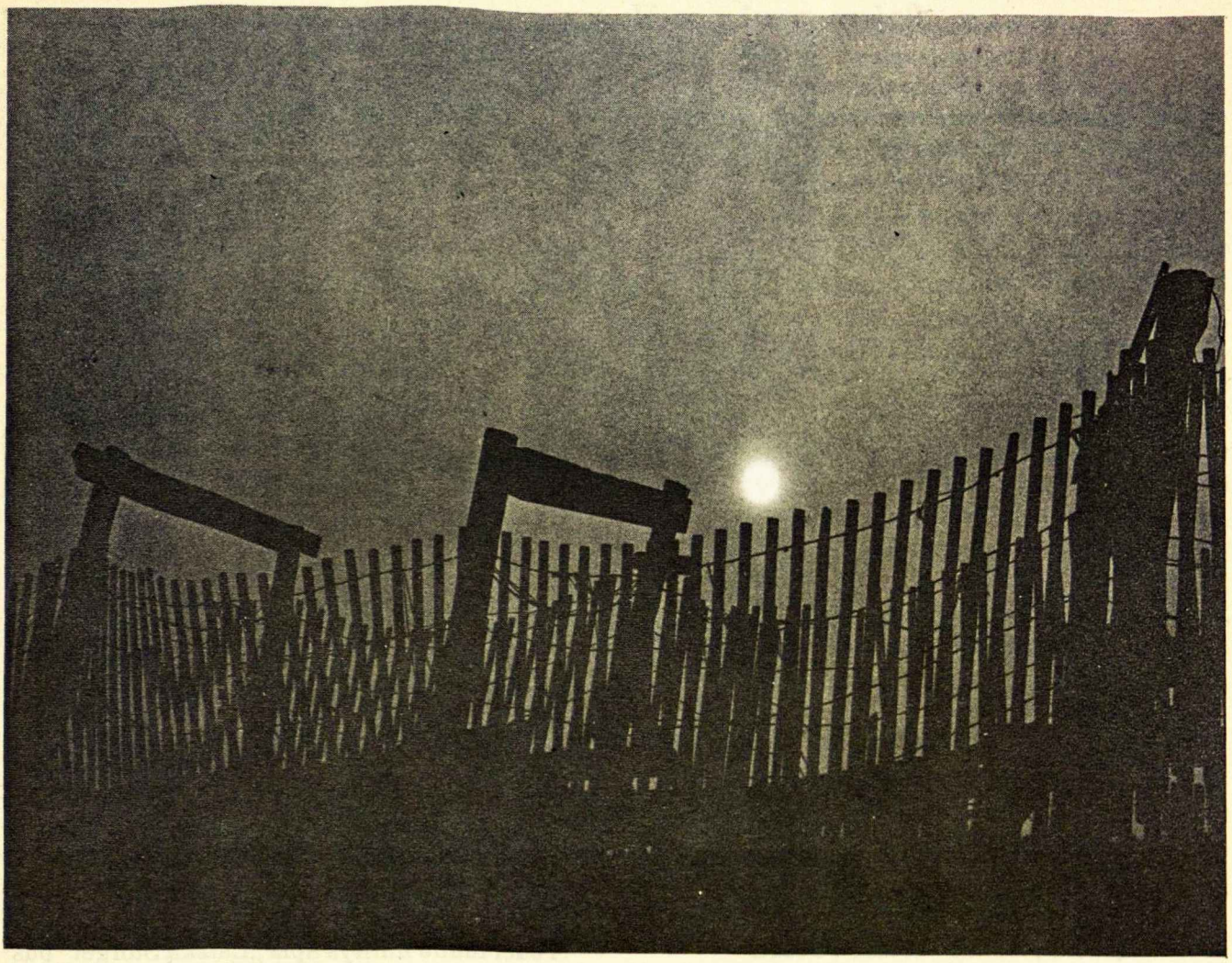

(iš vienuolikto puslapio)

... mūsų mintys, mūsų gyvenimas aprašomoje erdvėje nėra kas kita, kaip judesio konstatavimas ir meilė, ir šios aukščiausios meilės išraiška moksle yra daugi-nimas ir dalinimas begalybės iš begalybės. O meno srityje tai yra be paliovos trykštantis ir amžinai nepa-sitenkinęs ritmas.

(iš dvylikto-trylikto puslapio)

(Vaičiulaičio vertimas)

Tūkstantis devyni šimtai keturioliktų metų gruo-džio keturioliktą dieną, apie vienuoliktą valandą vakaro, būdamas visai budrus, kai jau buvau sukal-bėjęs savo maldą ir apmąstęs kasdieninį Švento rašto posmą, staiga pajutau, anaiptol nenustebdamas, vieną iš pačių nelaukčiausių pasikeitimų vykstant mano kūne. Pirmiausia aš patyriau, kad man suteikta ligi šios dienos nežinoma galia laisvai kilti per erdves; ir valandėlę vėliau aš atsiradau prie viršūnės galingo kalno, kurį dengė melsva ūkana, neapsakomo vais-kumo ir švelnumo. Nuo šio momento atpuolė vargas kilti man savo paties judėjimu, nes kalnas, išsiraudamas iš žemės savo šaknimis, mane greitai nešė į neįsivaizduo-jamas aukštumas, į paūkavusias sritis, nebylias ir raižomas didžiulių žaibų. Vienok anas nepaprastas kėlimasis trumpai tetruko. Tuojau visas judėjimas sustojo, ir visai arti prie savo kaktos išvydau sunkų ir didžiai tirštą debesį... Iš sričių, kurias žinojau esant tolokai už manęs, netrukus po to ištryško savotiška ova, milžiniška ir rausva, kuri, išsviesta negirdėtu smar-kumu į erdves, kaip matai pasiekė mano kaktos liniją; o tenai, staiga pakeisdama judėjimą ir spalvą, suplevėjo, susitraukė, virto auksine lempa, sviro, kol palytėjo mano veidą, atsitiesė, vėl išsiplėtė, atgavo savąją ange-liškosios saulės ovalinę formą, nuėjus atsistojo kiek aukštėliau mano kaktos ir ilgai žiūrėjo man į akis. O po ana serafiškąja saule plytėjo iki šio meilės krašto ribų ūkanota aukso, Sabos aukso lyguma, mano žvilgsnio žavesiui. Tada saulę ir debesį ištiko tobula nejudomybė, absoliuti nejudomybė, man duodama neišreiškiamą aukščiausio ištesėjimo jausmą, galutinio nurimimo, pilno visų proto veiksmų liovimosi jausmą, ant-žmogišką paskutinio Ritmo įsikūnijimą. Prie mano pavardės buvo pridėta raidė H: aš patyriau taiką, taip, Storge, Storge; patyriau — ašai!. — šventą taiką, mano galvoje nebebuvo daugiau nė pėdsako nerimo, nė skausmo, aš buvau kunigas pagal Melkizedeko tvarką. Aiman! amžinoji, o tokia trumpa, vizija išnyko; aš atsiradau savo nepakenčiamame kambaryje; betgi galingi sparnai, arba, tiksliau sakant, nematomos elit-ros, kurias aš nujaučiau esant didžiules, vėdavo man palaimingu ošimu ir pilnais broliškos užuojautos ir įsiterpiančių kanklių garsais klausinėjo mane nežinoma kalba.

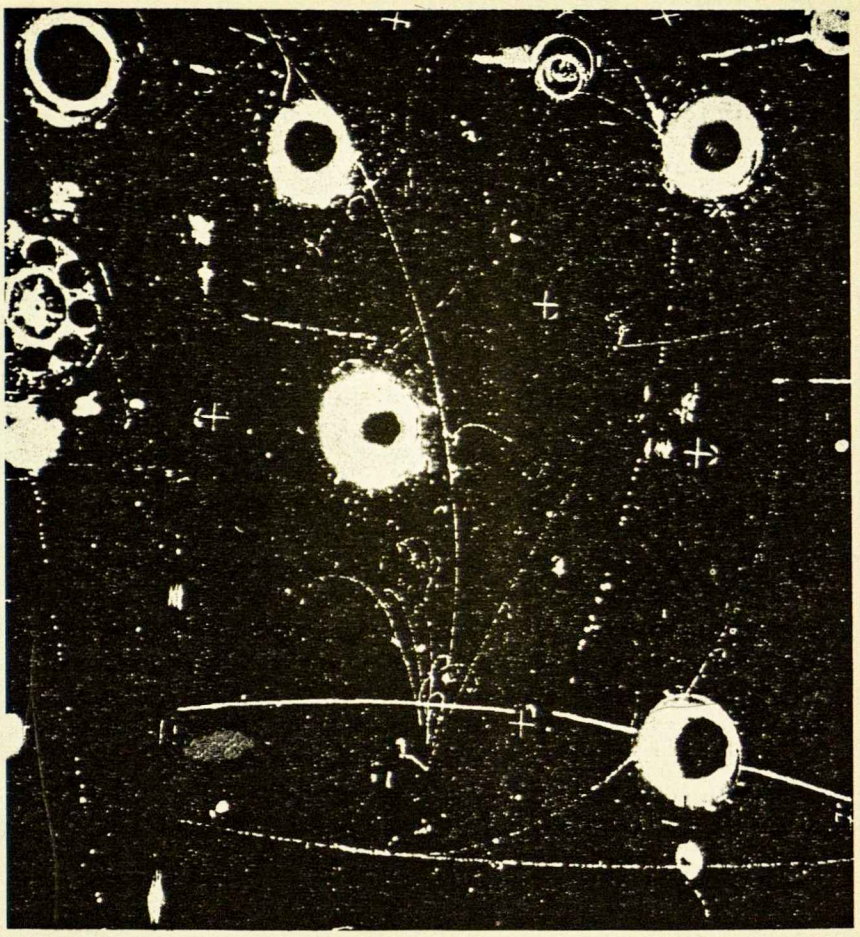

Nuotrauka pėdsakų, atomus skaldant neutrinais. Nuotraukos schemoje naujai atsiradusios atominės dalelytės.

Milašius ir Einšteino reliatyvumo teorija

Jau nepriklausomybės laikais žinojau, kad, be Einšteino ir Minkowskio, Milašius irgi yra suvokęs reliatyvumą visatoje. Todėl, gavęs Jūsų vertimo rankraštį, godžiai griebiausi skaityti. Milašiaus essay nėra lengvas. Vis reikalauja ir didelės koncentracijos ir Milašiaus poezijos, jo metafizinių svarstymų bei pergyvenimų pažinimo; o taip pat ir gero šių laikų visatos sampratos bei reliatyvumo teorijos supratimo. Tad kai Jūs prašote mano komentaro, aš jaučiuosi, kaip dulkė ant milžino Milašiaus kojų, kaip mažytis smėlio grūdelis ant didaus ir nepajudinamo Puntuko, apsupto plačiašakių pušų, kurios kalbasi su juo kilnia dievų kalba — poezija.

Todėl mano mintys apie „Laišką Storgei" bus tik eilinio žmogaus įspūdžiai, kuriuos čia rašau su tam tikra baime...

Milašius savo „Laišką Storgei" parašė su dideliu įkvėpimu. Jaučiu jame poetinį pakilimą, emocinę minties įtampą. Jis kuria savo pasaulėvaizdį, ir tas pasaulėvaizdis gana panašus į Einšteino. Milašius suvokia, kad kiekvieno objekto pozicija yra reliatyvi kito objekto atžvilgiu (2 ir 6 psl.). Tą patį principą randame ir reliatyvumo teorijoj. Judesio dėsningumas pas Milašių jungia erdvę, laiką ir medžiagą (3 psl.). Vadinas, trijų matavimų erdvė ir laikas yra susiję. Man čia panašiai skamba, kaip reliatyvumo teorijos keturių dimensijų kontinuumas.

Didelį vaidmenį Milašiui turi judesys, kaip visatos pradininkas (3 ir 4 psl.). Jei taip, tai Milašius lyg ir priartėja prie modernios George Gamow kosmologinės „big bang" teorijos, kur visatos pradžia buvusi didžiulis susikaupusios medžiagos sprogimas, taigi — judesys.

Judesys Milašiui yra ne tik visatos pradininkas, bet ir apjungėjas. Jis yra „jungties taškas laiko ir erdvės paralelių beribėje" (6 psl.). Judesys yra pagrindinė visatos apraiška. Medžiaga esanti neatskiriama nuo judesio (6 psl.). Judesys yra pagrindinė visatos apraiška. Medžiaga esanti neatskiriama nuo judesio (5 psl.). Be

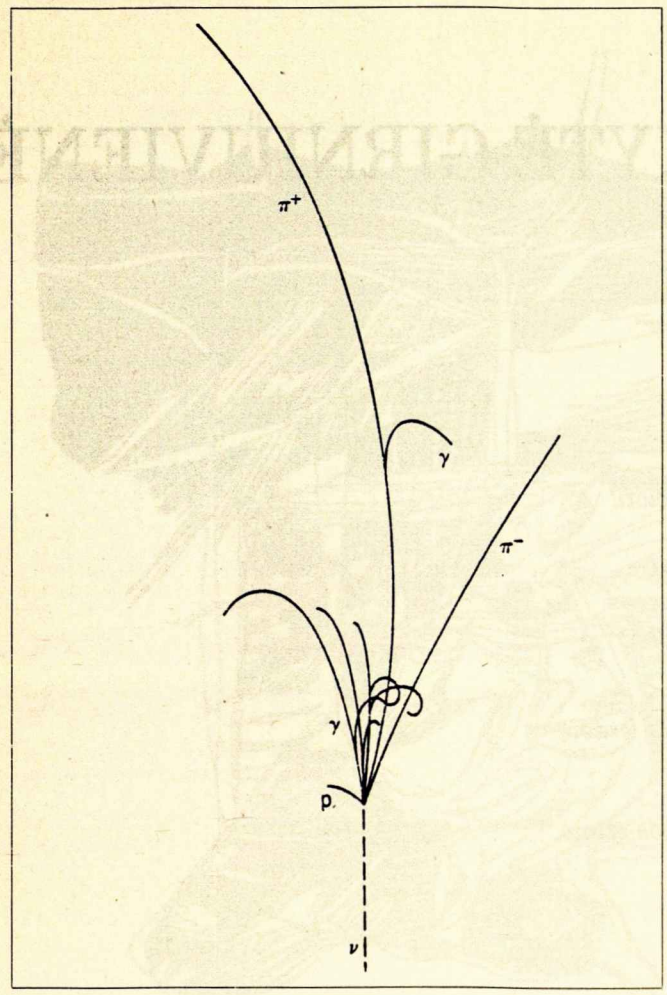

judesio, be ritmo nėra medžiagos (3 psl.), be judesio medžiaga nesuvokiama.

Judesys pripildo ne tik fizinį pasaulį, bet ir dvasinį. Čia Milašius judesį, perkeltą į dvasinę sferą, rašo didžiąja raide. Tas Judesys „yra mūsų minties kilmė ir jos tikslas“ (7 psl.). Judesys sužadina idėjas, kelia mūsų dvasią.

Reliatyvumo teorijos pagrinduose irgi yra judesys. Objekto pozicijos reliatyvumas kyla iš judesio. Judesys turi įtakos į regimą visatos vaizdą. Jis veikia erdvę ir kūno masę. Einšteinas išveda, kad greitis veikia judančio kūno dimensijas ir jo laiką, nes laikas yra susijęs su trimis erdvės dimensijomis.

Milašius, rašydamas, kad pašalinus „... meilę judesiui ir pamišimą ritmui ir tuo pačiu smūgiu panaikinsi medžiagos idėją“. (3 psl.), atrodo, suvokia energijos ir masės tapatumą, kuris reliatyvumo teorijoje išreikštas garsiąja $E=mc^2$ lygtimi. Ir medžiaga ir energija juda, tik skirtingais greičiais. Elektromagnetinė energija sklinda bangomis, o banga — tai ritmas.

Vietomis, man atrodo, Milašius lyg priartėja prie Teilhard de Chardin vizijų. Štai 9 psl.: „... yra nejudanti Beribė, nei judesys, nei vieta, vienis ... visuma to, kas yra... turinys, nereikalingas vietos. Tai yra tas, į kurį aš einu ir į kurį skuba kiekvienas judesys ir begalybės, ir ribotybės“. Argi ne visatos evoliucija Teilhardo Omegos kryptimi? Ir savo regėjime (12-13 psl.) Milašius turėjo galimybės pamatyti tą Omegą, pajusti visišką sudvasėjimą, kurio kryptim, anot Teilhardo, einame mes ir visa visata.

Grįžtu atgal prie Einšteino, Einšteinas, matematikas, žvelgia į visatą gamtininko požiūriu. Tas požiūris yra ribotas. Tik tiek gali apimti, kiek matematinė formulė sugeba apskaičiuoti. Matematinės lygtys yra galingos, reikšmingos ir gana skvarbios gamtos paslapčių labirintuose. Bet sąvokos, kurios matematikai ir laboratorijai neprieinamos, neprieinamos ir grieštiesiems mokslams.

Milašius žiūri į visatą mistiko — poeto žvilgsniu. Todėl jo visatos samprata peržengia matematikos ir laboratorijos ribotumą. Jis sugeba iš dvasinio taško žvelgti į materiją ir pačią dvasią, kuri gamtininkui neprieinama. Žinoma, jo visatos samprata nepasiekia Einšteino precizijos, bet ji apima platesnę sferą. Todėl Milašius gali kalbėti apie meilę, Mintį, meilę judesiui ir pamišimą ritmui, absoliutinio poilsio prakilnybę, pirminį paprastumą, orfinį susitelkimą, judesio meilę. Tai vis sąvokos, kurių matematika negali definuoti.

Aplamai Milašiaus visatos samprata pagrįsta meile. Meilė, kuri moksle reiškiasi dalijimu ir dauginimu begalybės iš begalybės, o mene — ritmu (11 psl.). Meilė yra visatos dalis, jį skatina judesį (8 psl.) dvasinėj sferoj. Mokslas bejėgis, tik meilė yra visažinojimas (10 psl.). Ir tikrai mokslas yra bejėgis, nežiūrint didžiulės technologinės pažangos. Jis nepajėgia suvokti, kad dvasia (t.y. meilė pagal Milašių) yra tos pačios visatos sudėtinė neatskiriama dalis.

Tai tokios mano palaidos greitomis surankiotos mintys. Nežinau, ar jos bus Jums naudingos. Būtų įdomu, jei kas imtųsi išsamesnės studijos, palyginančios Milašių ir Einšteiną, pravedančios paralelę tarp tų dviejų mintytojų, nors jų metodai yra nepaprastai skirtingi. Tai gerokai apsunkintų tokį uždavinį.

Aleksandras Radžius

Kas pirmesnis?

Laiškas Storgei yra rašytas tikrai tuo metu, kai A. Einšteinas dar nebuvo paskelbęs relatyvybės teorijos. Bet reikia atsiminti, kad Einšteinas rėmėsi ir kitų, ypač Lorenz'o (Olando) ir Minkowski'o (žydo, gimusio Lietuvoje) darbais. Taigi, ar Milašiaus tvirtinimai yra originalūs, ar ne, iš šio vertimo sunku spręsti. Gal būt Milašius taip pat rėmėsi Lorenz'o ir Minkowski'o bei kitų darbais, paskelbtais prieš Einšteiną.

V. Saldukas

MIRGA PAKALNIŠKYTĖ-GIRNIUVIENĖ

I.
Ši mudviejų erdvė išvargusi visai,
Nepatikimi jau baldai, kambariai —
Kasnakt silpnėjančia erdve supančioti!

Jau ir dabar jie mirksi man gudriai
Ir, glamonėdami nakčia,
Kažką apie mane tau sako pašaipiai.

Išmokiva labiau valdingų judesių,
Kaip dera tiems, kurie pažįsta daug erdvių.

O, kaip mudviejų kadaise senas
Išsitemps, tarytum kylančios bangos ertmė,
Priimti tavo žvilgsnio peną.

II.
Jau naktis. Grįžtava namo.
Migla į miestą rieda, nešdama
Tolimųjų uostų triukšmą.
Gal sustokiva praleist šią minią.

O! Dabar **turiu** *aš atsigręžt!*

Net ir migla su šaknimis —
Ji auga iš paskendusių laivų,
Tiek metų turtą nešusių žmonėms.

Ar jau vėl eini, įtraukęs tolumas su gelmėmis?
Ir kaip jos lūkuriuoja — kaip kūdroje dangus,
Kurio trapumą lapas tuoj išduoda?

Palauk. Leisk šį žodį aprasotą
Tau įdėt į ausį.

Sakyk, ar auga jis?

III.
Yra ertmė anapus balso, išdidi,
Tarytum paauglė suaugusių būry
Su rūpesčiais savais. Čia kaupiasi tyla.

O! Kad akmuo galėtų (senas) gręžtis į save!
Jau nebelauktų kalto raukšlės jo veide
Ir nebepataikaujant nyktų jo oda.

Be reikalų, it įpročių, gudrumo,
Lyg nekalto flirto žvilgsniai, judesiai,
Mūsų žodžiai būtų pastovesnio kažin ko šaukliai.

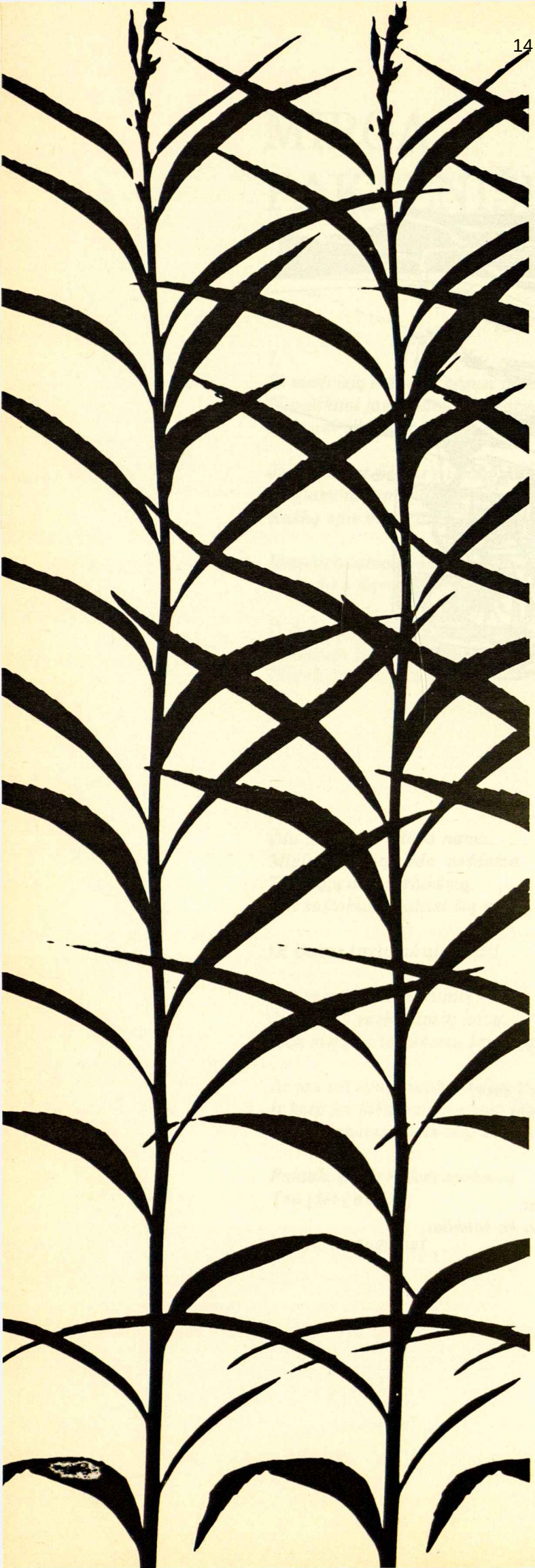

ELITAS

Mūsų spaudoj (pvz., Laiškai Lietuviams, 1978 nr. 9) ir šnekose vis iškyla elito tema ir dažnai, kaip ir čia paminėtame M. Stankuvienės-Saulaitytės straipsnyje, sukelia „kažkokį nerimą... jis turi tą nemalonų aukštesniosios klasės, inteligentijos, kontroliuojančio autoriteto prieskonį". Kun. Stasys Yla ta tema yra sutelkęs medžiagos jaunimo kursams, vadinamiems „Futurologija". Diskutuojant „elito" sąvokos priimtinumą ar nepriimtinumą, primučiausia susitarkime, ką tas žodis reiškia. Tuo tikslu, pateikiame ištraukų iš kun. Ylos „Futurologijos" kursų konspekto. — Red.

„Elitas", prancūzų žodis paimtas iš lotynų *eligere* — išrinkti, išskirti. Dėl to mokyklose elitu vadinami geriausi išskirtiniai mokiniai, meno pasaulyje — ryškiausi menininkai, moksle — atsižymėję mokslininkai. Organizacijos elitas yra tie, kurie vadovauja (nebūtinai valdybose), daugiau iniciatyvos rodo, imasi daugiau atsakomybės, angažuojasi organizacinei misijai.

Lietuviai sprendė ir tebesprendžia elito klausimą savu būdu. Čia trumpai paliečiame du, kuriems elito klausimai ypatingai rūpėjo. Šalkauskio pirmoji idėja buvo ši: kiekvienas inteligentas turi būti vadas savo visuomenėje. Šią idėją jis pritaikė ateitininkams; jo inteligentiškumo principas reiškė elitiškumą. Kitu atveju, jis tai vadina „aristokratiniu principu": „Visuomeninis veikimas privalo derinti individualinę žymių žmonių iniciatyvą, veiklumą ir vadovavimą (aristokratinis pradas) su sutelktine plačiųjų masių akcija (demokratinis pradas)". (*Ateitininkų Ideologija,* psl. 117).

Kodėl inteligentiją jis laikė elitine grupe? „Inteligentija yra nesurišta nei su vienu luomu, nei su viena kuria profesija, nei su viena kuria partija (ar) visuomenės grupe. Inteligentija, dėl aukšto protinio bei dorinio asmenų vertingumo yra pašaukta tiekti aukštąją vadovybę visuomenei, valstybei ir tautai ir todėl privalo būti visuomeninio susipratimo, visuomeninės

VALDOVAI AR VADOVAI?

Kun. Stasys Yla

pusiausvyros, kultūriškos pažangos ir riteriškų užsimojimų veiksnys". (t.p., psl. 111).

Šalkauskis vėliau įsitikino, kad ne visi mokslus baigę ir ateitininkuose brendę pasidaro vadais. Dėl to, antroji jo mintis buvo ši: reikia specialiai ruošti žmones vadais, pasinaudojant belgų-prancūzų studijų — branduolių metodu.

Dovydaičio mintis ateitininkų deklaracijoj buvo gal kiek panaši į T. S. Eliot (*The Class and the Elite: Definition of Culture,* 1969) mintį. Dovydaitis ateitininkams parodė naują „way of life", gyvenimo būdą, būtent, vadovautis mokslu, pagrįstu ne pseudo-pažanga, bet tiesa ir kurti gyvenimą, atnaujinta kristine dvasia. Dovydaitis pabrėžė elitinį išsiskyrimą iš tuo metu buvusios krypties ir dvasios. „Mes savo gyvenime vadovaujamės *kitokiu* mokslu ir *kitokiais* principais, siekdami *kitokio* tikslo".

* * *

Modernus gyvenimas, atrodo, riedės demokratėjimo kryptimi. Juridiškai visi esam lygūs, o su laiku gal būsim ir praktiškai.

Dviejų dimensijų visuomenė — masė ir elitas

Jose Ortega y Gasset parašė veikalą apie masių sukilimą 1929 m., kuris buvo išverstas į daugelį kalbų: *The Revolt of the Masses* (1932), *Der Aufstand der Massen* (1955). Jame jis rašo, kad masės pradeda užvaldyti viską — miestus, susisiekimo priemones, rekreacijos vietoves. Anksčiau masė buvusi lyg ir už scenos viso socialinio gyvenimo. Dabar ji atsidūrė rampoje. Nebesą daugiau herojų nei solistų, tik masinis choras. Autorius tačiau skiria palaidą masę — minią ir socialinę masę. „Visuomenė visada buvo dinaminė vienuma dviejų veiksnių: elito ir masės". Elitas, pagal jį, yra individai arba individų grupė, turinti specialias kvalifikacijas. Masė yra be ypatingų kvalifikacijų — nepasižyminčiųjų visuma. Tai vidurkiniai žmonės, niekuo neišsiskirią iš kitų, lyg vienas bendras žmonių tipas. Masė yra *kiekybė,* elitas — *kokybė,* t.y., tas, kuo jis išsiskiria iš kitų. Jei „elitas" elgiasi kaip visi, prisitaiko prie visų, priima visumos formas ir galvoseną, jis yra masė. Kiekvienoj socialinėj klasėj rasi ir masės ir elito žmonių. Rasi jų tarp intelektualų ir pseudo-intelektualų. Dėl to masę ir elitą apsprendžia ne socialinės, klasinės ar profesinės kategorijos, bet *žmogiškosios kvalifikacijos.*

Elito paskirtis — ne valdyti, o išlaikyti kultūrą ir dvasią

Panašiai galvoja ir T. S. Eliot. Tik jis nevartoja žodžio masė. Jo manymu, ateityje bus tik dvi visuomenės kategorijos: elitas ir bendruomenė. Bendruomenė bus organizuota, o organizacijas sudaro „like-minded individuals" (panašiai galvojantieji, kuri turi bendrų materialinių, profesinių ar užsiėmimo interesų). Elitą sudarys aukštų kvalifikacijų asmenys, kurie bus telkiami į grupes. Tokios grupės turėtų būt ruošiamos ir formuojamos, bet jos nebūtinai turėtų eiti į valdžią ar administraciją. Valstybinis vadovavimas, Eliot manymu, niekad nėra buvęs aukščiausias vadovavimas. Ateities elitas turėtų pakeisti buvusias vadovaujančias klases ir perimti jų teigiamasias funkcijas. Elito grupės turėtų susidaryti iš meno, mokslo, filosofijos ir akcijos atstovų. Pagrindinis elito uždavinys būtų *ne valdyti* bendruomenę, bet *išlaikyti kultūros lygį ir jį kelti.* Tai sudarytų labai plačią uždavinių skalę. Ypatingas elito vaidmuo būtų tada, kai kraštas atsiduria diktatūroj ar jį ištinka moralinė-dvasinė krizė. Tada elitas turėtų išlaikyti aukštumoje tautos dvasią. Jis turėtų veikti pasiskirstęs svarbiausiuose gyvenimo sektoriuose, tačiau savo tarpe sudarytų vieningus branduolius be socialinių ar profesinių skirtumų, grynai individualiniu pagrindu, kaip sąmoningos asmenybės. Bet mes dar neturim kriterijaus, sako Eliot, kaip elitinius žmones atrinkti, juos ruošti ateičiai ir kaip pastatyti į savo vietas, kad nekiltų opozicija.

* * *

Elitui, pagal Eliot, tenka ypatinga misija: *atstatyti dvasinę pusiausvyrą* moralinių lūžių ir politinių sukrėtimų atveju. Kaip mūsų tauta išliko nesužlugdyta fiziškai ir nepalaužta morališkai? Imkime penketą atvejų ir pažiūrėkime, ar elitinis elementas pasireiškė ir kaip pasireiškė.

Penki stulpai istorijos aikštėje

XVI amžius — Aristokratai, tautos vadai persimetė į reformaciją, nusigręžė nuo liaudies ir kalbos. Viešoji moralė kriko. Atsvarai — restauracijai susidarė pradžioj keleto dvasiškių ir didikų-konvertitų branduolys, vadovaujamas vyskupo-kunigaikščio Merkelio Giedraičio. Restauracijos sąjūdį parėmė jėzuitai ir kiti vienuoliai, kurie pradėjo naujai kurtis. Papildomas ir pakeičiamas naujais žmonėm, sąjūdis per 60 metų atsvėrė įsisiūbavusią krizę. Siekta atstatyti ne tik katalikybę, bet ir lietuvybę bent bažnyčiose, ir kelti tautos kultūrą mokyklomis.

XVIII a. pabaiga — Lietuva prarado nepriklausomybę. Rusai okupavo kraštą. Teroras, priespauda, baudos laužė moralę. Per mokyklas, slaptas organizacijas, spaudą lenkai užkrėtė jaunąją bajoriją savo patriotizmu. XIX a. pradžioj, vyskupas-kunigaikštis Arnulfas Giedraitis sutelkė gabesnių kunigų ir bajorų būrį ir pradėjo tautinį *literatūrinį-kultūrinį sąjūdį,* kuris buvo didelė atspara prieš pasimetimą ir svėrimąsi svetimųjų pusėn.

XIX a. antroji pusė — Ištiko Lietuvą didžiausios sutemos. Rusai uždraudė lietuvišką raštą, sunaikino visas lietuviškas mokyklas, spaustuves, suvaržė bažnyčias ir kunigus. Jie ruošėsi Lietuvą surusinti ir katalikus paversti ortodoksais. Vysk. Valančius su būriu patikimiausių kunigų pradėjo *pasipriešinimo sąjūdį* — ginti uždaromas bažnyčias, slapta mokyti vaikus lietuviškai, statyti draudžiamus kryžius, slapta spausdinti lietuviškas knygas, blaivinti kraštą. Kova įsisiūbavo, tauta buvo išvesta iš religinės, moralinės, tautinės krizės.

XX a. pradžia — Lietuva, atrodė, praras savo inteligentiją, nes ji rusų mokyklose ir per rusų spaudą užsikrėtė nihilizmu. Keletas jaunų kunigų ryžosi išugdyti pačių *pasauliečių atsparą* ir tuo tikslu kūrė ateitininkus. Ateitininkai buvo drąsi banga, akivaizdžiai derinusi tautybę, krikščionybę ir kultūrą.

1940-1954 m. — Sovietinio tautos genocido tarpsnis. Sibire ir kalėjimuose sunaikinta pusė inteligentijos, pusė milijono iškraustyta iš savo žemės. Išdavimai, sekimas, dešimties metų partizaninis karas. Jokios laisvės religijai. Atrodė, tauta žlugs, bet atlaikė didžiausius smūgius, ir dabar jos dvasia rodo didelį tvirtumą. Koks elitas ją išvedė, žinių neturim — galim tik spėti.

Pastabos — išvados

1. Tautą išnešė ant savo rankų per ilgą istoriją *rinktiniai žmonės* — ne vien valdovai ar kariai. Vienų vardai žinomi, kitų net niekur nerastume užrašytų.

2. Vieni tų žmonių buvo aukštose atsakingose pareigose, kiti labai paprastose. Ne pozicija padarė juos elitinės misijos dalyviais, o dvasia, pasišventimas, gebėjimas įžvelgti laiko reikalus ir mokėjimas rasti panašių bendraminčių.

3. Iš to, ką žinome, matyti, kad mūsų elitiniai sąjūdžiai koncentravosi į pagrindinius tautai reikalus: išlaikyti gyvą religiją, tautinę sąmonę ir savitą nepažeistą, aukštą kultūrą.

Kaip susidaro elito branduoliai?

Nors žodis „elitas“ vartojamas vienaskaitoje, jis visad reiškia ne vieną asmenį, o grupę. Kilęs iš žodžio išrinkti, bet niekieno nerenkamas ir iš viršaus neskiriamas. Elitas išauga, išsikristalizuoja, išryškėja su laiku. Įvyksta lyg ir kokia atranka, bet savaiminga. Elitas neturi formalių įsipareigojimų, tik moralinį, idėjinį. Branduolys susidaro iš tų, kurie jaučia moralinį ryšį, idėjinę tapatybę ar artimybę, panašų reikalų supratimą, o svarbiausia — turi entuziazmo, užsidegimo, atsakomybės jutimą.

Kaip elitas bręsta?

Organizaciniam-sąjūdiniam elitui yra šie reikalavimai:

1. Įsigyti daugiau asmeninės kultūros ir dvasinės disciplinos, t.y., išmokti gerai galvoti, blaiviai spręsti, kūrybiškai reikštis.

2. Stengtis ne tik daug žinoti, bet ypač gerai žinoti. Tai reiškia — neiti paviršiumi, o ieškoti šaknų. Įsidėmėtini du žodžiai — *akumuliuoti* žinias ir jas *asimiliuoti.* Akumuliuoti reiškia kalti, išmokti; asimiliuoti — išmąstyti, surišti žinių mazgus. Elitas visuomeniniame darbe turi įžvelgti problemas ir jas spręsti.

3. Elitas ugdo mąstymą diskutuodamas, svarstydamas, planuodamas. Nebijo pakartoti principų, gairių ir ieško bendrom jėgom jų ryšio. Taip elitas susikuria ryškesnę orientaciją — tiek idėjinę, tiek tikrovinę.

Vengtinos ekstremos

1. Įsivaizdavimas esant aristokratiją, vadais;

2. užsidarymas savo grupėje, pasitenkinimas tik savimi;

3. apsvaigimas pasiektais rezultatais, pravestais planais;

4. vartojimas netiesių, negarbingų priemonių, norint ką nors būtinai pravesti, nors ir labai gerą dalyką;

5. vartojimas prievartos, nors ir moralinės, arba vedžiojimas už nosies mažiau sumanių ir jaunesnių draugų.

Santykis su mase

Organizacinė masė nemėgsta, jei kas per daug išsiskiria. Bet kokį išsiskyrimo žingsnį ar reiškinį jinai įtaria. Bet masė pripažįsta ir vertina atskirų elito narių pranašumą, ypač moralinį. Masė nepakelia elitinio pasipūtimo, išdidumo; priešingai — mėgsta paprastumą kuklumą. Jei elitinis žmogus neišdidus ir jei jis rimtai dirba, masė greičiau jį priima ir jo žodį seka.

Linas Rimkus

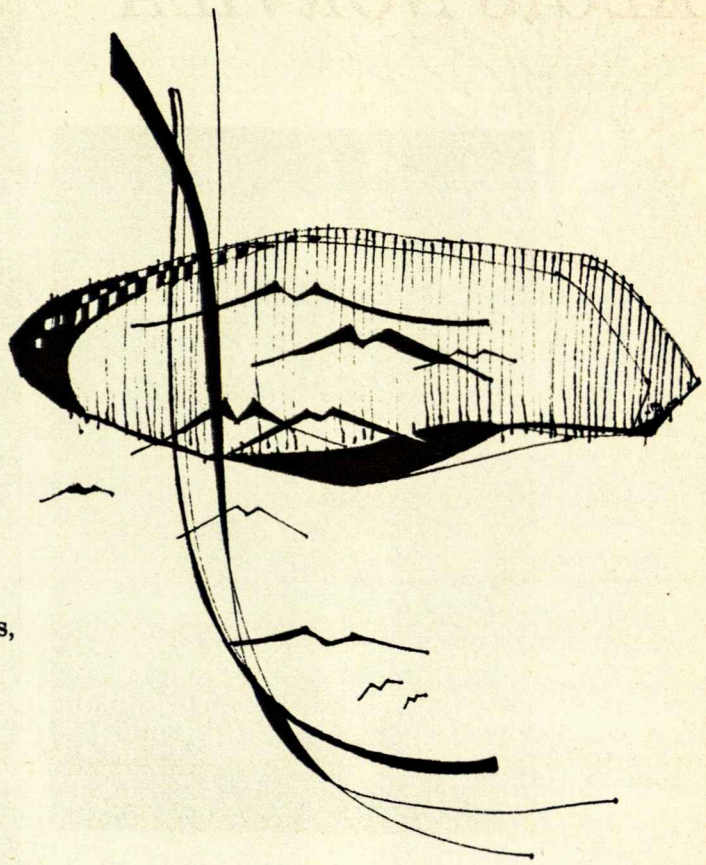

Žąsų plasnojančiais sparnais, klegėjimu liūdnu
Mintys nuklysta mano sniegais apklota tyruma.
Įkopt aukščiausią kalną nuvargusiais sparnais,
Galvą apsvaiginti tyro oro svaigalais!
Kai sniegas krinta,
Kai vėjas supusto sniegą į pusnis,
Akyse sumirga,
Tolimų kraštų vaizdai.

Užverda kraujas,
Subraška šaknys po šalta žeme,
Nesulaiko niekas
Manęs čia daugiau.

Be pasigailėjimo traukia
Ir sniegas, ir liepsna.
Liepsna tirpdo sniegą
Ir užvirina kraują dar smarkiau.
Kur baigsis ši mano kelionė,
Ligi šiolei nežinau.

———

Lėkit mintys, lėkit!
Pasivykit žąsų pulkus.

VYSTYMOSI ZENITAS

Nuostabu!
Žavu!
... kiek mes visi mokam!

Viską mokam.
Gerai pavalgyti — mokam!
Dar geriau išgerti — mokam!
Kai kur nieżti, pasikrapštyti — mokam!
Apie kitų vyrus — žmonas paplepėti — mokam!
Apie viską mes patys, kaip niekas kitas — mokam!

Nuostabu!
Žavu!
... kiek mes visi mokam!

Tik
ar atsiprašyti mokam?

ALGIS NORVILA

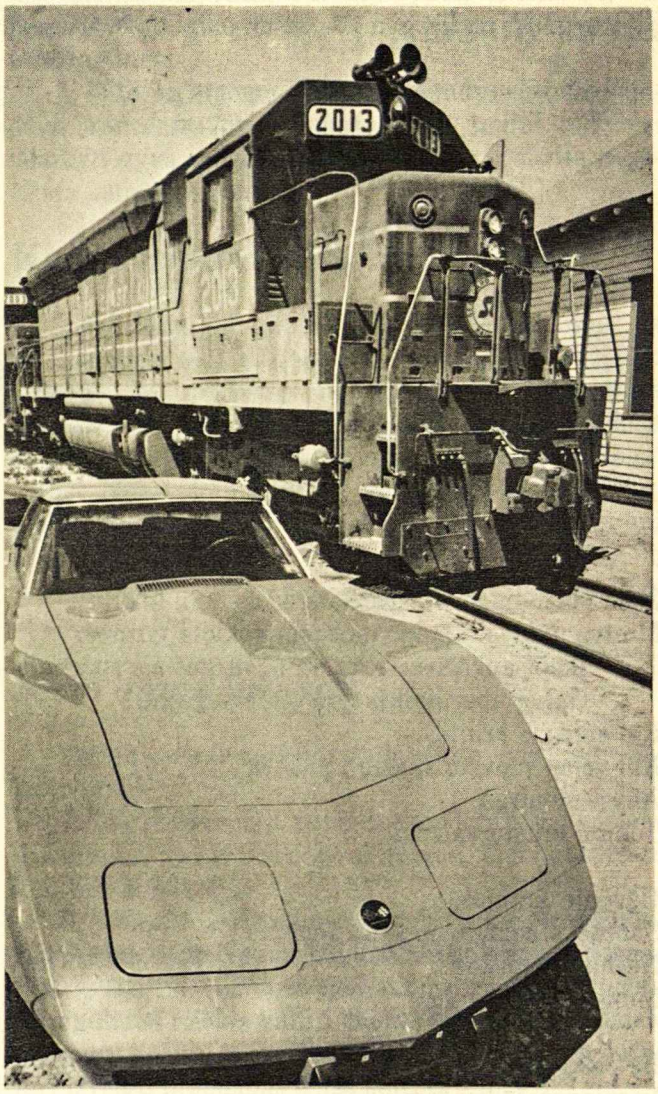

Algis Norvila, siekiąs magistro laipsnio filosofijoje, yra fotografas New Yorke. Jis yra surengęs foto ir dailės parodų lietuviams New Yorke, moksleivių ateitininkų stovyklose yra vedęs fotografijos kursus (nuotr. J. Kuprio).

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
BIBLIOTEKA

CIKADOS

Icchokas Meras

Cikados?

Taip.

Kodėl cikados?

Jos čiauškia kaip paukščiukai. Kartais atrodo, kad jos verkia, kartais – kad juokiasi.

***

Iš tikro, kažkada maniau, kad cikados – tai paukščiai. Nedideli, margi, blizgančiom plunksnom.

Jie tupi alyvmedžiuose, jie pasislėpę kiparisuose arba tarp nokstančių migdolų ir čiauškia. Jų balsai persipina, susilieja, vėl išsiskiria – taip nuo pavakario visą naktį.

Visą naktį!

Cikados?

Jos – ne paukščiai.

Cikados – tai dideli žiogai.

Bet jeigu niekada nesi matęs tų didelių žiogų, gali galvoti, ką tik nori, klausytis jų, kaip tau patinka.

Ir manyti, kad jie paukščiai.

Juk ir lakštingalą ne kiekvienas matė.

Aš balkone.

Man patinka mūsų baltas namas įkalnėje.

Man patinka kelias, suktas kaip žaltys, liekni žalių kiparisų liemenys.

Man patinka pusė jūros, mėnulio nušviestos, ir Gina, kuri vakar atvažiavo.

Mašina užsuko, staigiai sustojo. Ji išlipo, paėmė lagaminiuką ir nuėjo į vestibiulį.

Mes snūduriavome pavėsyje ant kėdžių – sūpuoklių.

– Na? – paklausė Vytas.

Jis tarėsi esąs cinikas.

– Ne... – atsakiau aš.

Ją palydėjo mūsų abiejų žvilgsniai.

***

– Gina?

Čia susipažįstam greitai.

Valgai toj pačioj valgykloj. Vienu autobusu važiuoji į paplūdimį. Po tuo pačiu stogu lendi į pavėsį ir ant to paties rago kabini tai, kas nereikalinga ant jūros kranto.

Prie šiltos, prie karštos jūros.

– Gina?

Cikados čiauškia.

Jos gali įkyrėti ir būti malonios kaip lakštingalos.

– Gina?

– Matei bareljefą, iškaltą uoloje? – klausia ji.

– Mačiau.

– Jis rašė geras eiles ir patiko moterims. Tiesa?

– Jis čia ilsėdavosi.

Temsta staiga. Tiesiog kažkas mosteli ranka, prieblanda tartum uždanga nukrinta, parausta Ai-Petri viršūnės, o mėnulis nušviečia pusę jūros.

Kodėl tik pusę – aš nežinau.

– Kai jis buvo gyvas, jis buvo... šiltas. O jo bareljefas uoloj – vis tiek šaltas akmuo. O gal tik drungnas – kai saulė šviečia.

Pro šalį eina Vytas.

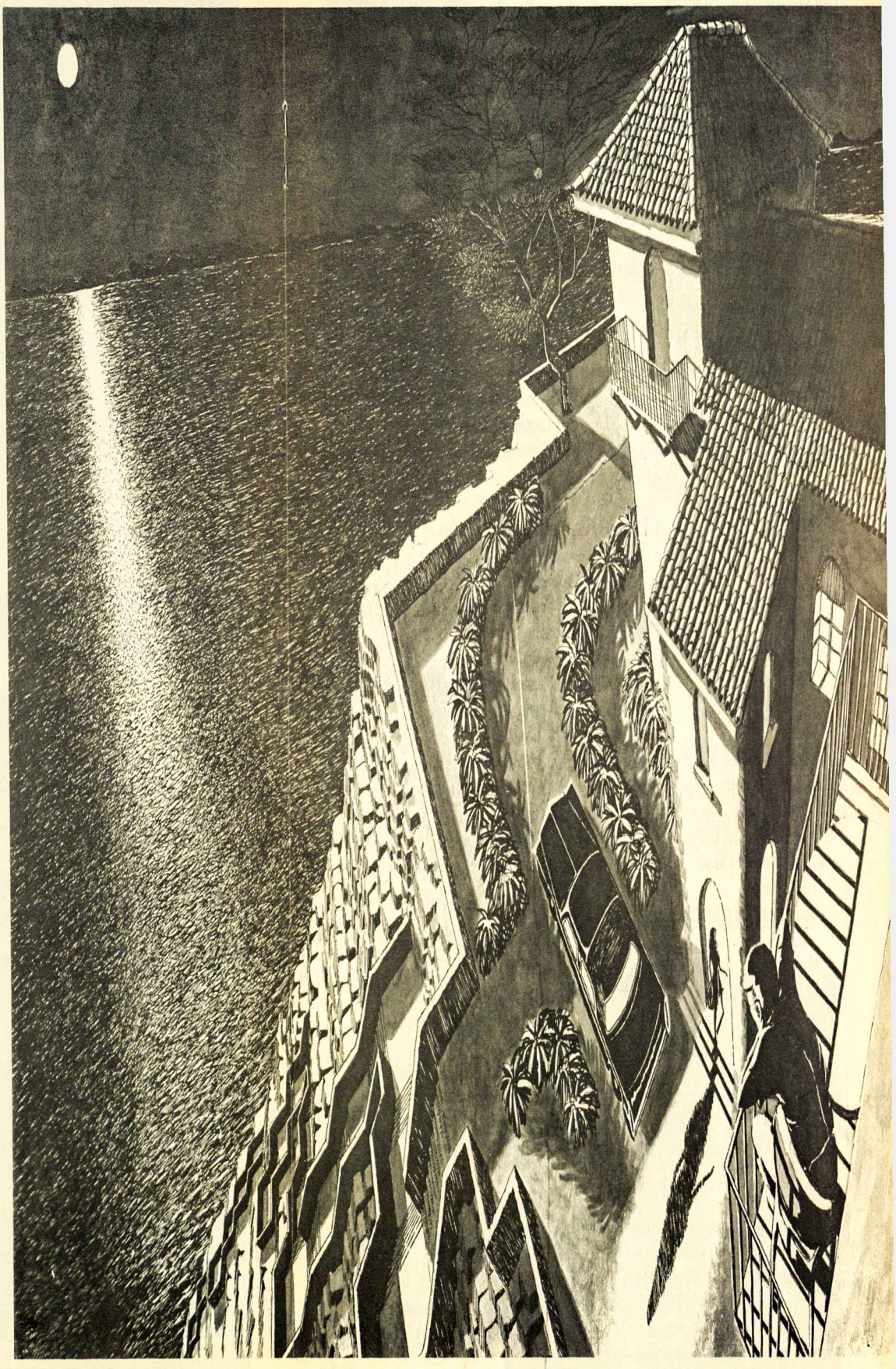

Ji palydi mano draugą ilgu žvilgsniu.

— Man šalta, — prataria.

Užmetu ant jos pečių savo švarką.

— Taip? — klausia Vytas.

Gal to žvilgsnio priremtas jis akimirkai atsigrįžta.

— Ne, — atsakiau nemeluodamas.

* * *

— Gina?

Ji sėdi prie mažo baseino ir mėto duonos ritinėlius. Jie pliūkšteli ir dingsta. Gal nusėda ant dugno, o gal nematomos žuvys juos suryja. Dieną žuvys gražios, auksinės, o dabar — tamsu. Vandens paviršius atspindi aukštai kabančių žibintų šviesas kaip veidrodis. Kas po juo — nežinai.

— Gina?

Trys kaukės, iškišusios liežuvius, lieja vandenį į baseiną. Vanduo krinta tarytum iš šaltinių ir išmuša spalvotas žiežirbas. Vieną, antrą, dešimtis.

— Gina?

Ji krūpteli.

— Jau vėlu? Jau laikas miegoti? Aš užmiršau..

Ji keliasi, eina.

— Ir aš kartu.

Akmeninių plytų laiptai.

Užkopę aukštyn sustojame. Nes ji sustoja.

Ji apsidairo.

Šį kartą Vytas nepraeina.

Jis, žinoma, paklaustų:

— Taip?

Jis tariasi esąs cinikas.

Aš atsakyčiau rimtai:

— Ne.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Važiuojam rytoj į kalnus... Valgysim šašlyką... gersim aitrų jauną vyną... rankomis kabinsim tikrą uzbekišką plovą...

— Ne, — atsako jinai.

* * *

— Gina?

Vėjas vos šiurena medžių lapus, bet prinokę migdolai vis vien krinta — pupt, pupt, pupt, pupt. Jų žalia žievė susprogusi, kaip plokščios kriauklės upeliukuose. Rudas vaisius korėtas, rodos, suspausi tarp pirštų — ir branduolys saujoje.

Taip tik atrodo.

Lukštą suskaldyti galima tik dviem akmenimis.

— Gina?

Migdolai krinta — ir girdisi, nes tie garsai duslūs, o cikadų triukšmas čiauškiantis, čia persipina, čia išsiskiria, čia susilieja.

— Gina?

Ji sėdi susigūžusi ant suoliuko.

— Jau? Jau laikas?

— Ne.

— Tu visuomet prieš miegą išeini pasivaikščioti.

— Šiandien išėjau anksčiau.

— A...

Aš žinau karčią Ginos paslaptį. Prie keturius mėnesius ji pagimdė negyvą kūdikį.

Ir pabėgo. Atbėgo čionai, prie Juodosios jūros, kur čiauškia cikados, kur žaižaruoja kalnų viršūnės, kur mėnulio šviesoje raibuliuoja šiltas vanduo, kur kažkoks baltas namas kažkokioje baltoje įkalnėje virš akmeninių laiptų.

— Einam ieškoti migdolų.

— Tamsu, nerasim.

— Jų čia pilna!

— Ne, jie kartūs.

— — — — — — — — — — — — — —

Pasižiūriu į laikrodį.

— Jau, — sakau jai.

Ji žiūri į mane.

Paimu ją už pečių, pečiai krūpčioja.

— Gina... Tavo akyse...

— Tikrai?

— Tikrai.

Nes jau girdėti žingsniai.

— Eik vienas. Šiandien aš pasiliksiu. Tu nepyksti?

Ilgais vingiuotais laiptais šlama žingsniai. Vytas visuomet grįžta tokiu laiku.

Gina keliasi, prieina visai arti, žiūri aukštyn, į mano veidą.

Ji keistai juokiasi.

— Tu žinai, kas yra laikas? Kas tai yra laikas?..

Nieko neatskau.

— ... kartais už kažkokias minutes galima atiduoti labai daug... gal net pusę gyvenimo... Kodėl?

Pusę gyvenimo? Nežinau... Gal dėl to, kad mėnulis apšviečia ne visą jūrą, o tiktai jos pusę?

Laiptais aukštyn kyla Vytas.

Gina atsigręžia į žingsnių pusę, užstodama jiems kelią.

Aš einu miegoti.

Jau, matyt, tikrai laikas.

* * *

— Gina?

Saulė kepina, merkia akis.

Akinantis pietietiškas rytas.

— Gina?!

Prie mažo autobusiuko kažkas stumdosi. Skamba jaunos mergaitės juokas. Gina.

— Gina?!

Ji ima mane už parankės:

— Važiuojam į kalnus. Važiuojam?

Tyliu.

— Ten lauke, ant anglių, kepa šašlykus. Važiuojam? Ten plovas tikras, uzbekiškas, o vynas jaunas ir aitrus.

Tyliu.

— Kur Vytas? — pagaliau paklausiau.

— Nežinau. Kodėl?

— Taip... šiaip sau.

Gal aš suklydau? Kas ta mergaitė?

— Gina?

— Žinoma... Tu manęs nebepažįsti?

* * *

Diena dar ilga.

Norėčiau, kad greičiau ateitų vakaras.

Ir pamoja kažkas ranka, prieblanda kaip uždanga nukrinta. Parausta Ai-Petri. Mėnulis nušviečia pusę jūros. Kaip pusę gyvenimo.

Noriu, kad čiaukštų cikados.

Cikados — tai dideli žiogai. O gal paukščiai? Nedideli, margi, blizgančiom plunksnom.

Kartais atrodo, kad jos verkia, kartais — kad juokiasi.

EMILIJA PALIOKIENĖ-Masiliūnaitė

Gimusi 1906 vasario 28, Emilija Masiliūnaitė baigė Panevėžio gimnaziją 1924 m. Būdama gimnazijoje domėjosi dar ir sportu bei gamta, vadovaujant mokytojui Elisonui. Turėdama brandos atestatą, dvejus metus mokytojavo Ramygalos progimnazijoje, o po to atvyko studijuoti humanitarinių mokslų į Kauno universitetą 1926 m. Dirbo Žemės Ūkio Ministerijoje.

Ateitininkams priklausė nuo gimnazijos dienų. Buvo V. D. Universiteto Studentų Ateitininkų Sąjungos 1930 m. valdybos narė. Kartu su kitomis studentėmis, 1927 metais įkūrė studenčių Korp! Giedrą ir buvo jos pirmininkė. Reiškės ir kitose katalikų organizacijose, ypač pavasarininkuose, kartu su prof. dr. Juozu Eretu ir dr. Juozu Leimonu.

Turėjo malonų balsą ir su poetu Petru Babicku buvo Kauno radiofono kalbėtoja. Juokaujant būdavo vadinama „Radiofono Babutė".

1938 m. spalio 28 kan. Feliksas Kapočius Prisikėlimo bažnyčioje Kaune, Žaliakalnyje, palaimino vedybiniam gyvenimui su dr. Baliu Palioku, ekonomistu. Išaugino ir išmokslino dvi dukreles: Indrę ir Austę.

Šis Ateities numeris skiriamas šviesiam a. † a. Emilijos Paliokienės atminimui, iš kurios paliktų lėšų šio numerio išleidimui buvo paskirta 500 dol. — Red.

Po antro pasaulinio karo, 1947 m., a.a. Emilija su šeima atvyko į Chicagą. Ir čia neužsidarė vien kasdieninės duonos ir šeimos rūpesčiuose, bet aktyviai dalyvavo visuomeniniame ir organizaciniame gyvenime. Kartu su Elena Balčiūnaite-Masaitiene Chicagoje atkūrė Korp! Giedrą ir keletą kartų jai pirmininkavo, daug dėmesio kreipdama į jaunesniųjų narių judrią veiklą, tuo užtikrindama korporacijos tęstinumą. Pagal Jono Maleiškos projektą, buvo parūpinta nauja vėliava, kurią šventinant kūmais buvo a.a. Emilija ir advokatas a.a. Antanas Repšys.

Korp! Giedra buvo užsimojusi premijuoti romaną. Lėšos buvo sutelktos, bet pačią premijavimo eigą teko įvykdyti a.a. Emilijai. Premiją laimėjo Aloyzo Barono romanas *Trečioji moteris.*

Foto archyvas filmuose užfiksavo Lietuvai svarbesnių vyrų darbus ir gyvenimo eigą. Kadangi buvo Lietuvai nusipelniusių ir moterų, tai velionė pasiryžo filme užrekorduoti ir M. Galdikienės gyvenimą bei jos atliktus darbus. Užsimojimą velionė įvykdė ir 1975 m. suruošė filmo demonstravimą visuomenei Jaunimo Centre, Chicagoj.

JAV paskelbus 1975 metus „Moteris Metais", velionė užsibrėžė tai atžymėti, išleidžiant *Moters* žurnalo specialų numerį, pašvęstą M. Galdikienei. Visa tam numeriui — 1975 m. penktam — reikalingą medžiagą parūpino velionė Emilija. Ji gerai valdė plunksną ir pati rašė, kur reikėjo. Buvo taip pat narė komisijos parašyti Korp! Giedros istoriją ir tam reikalui jau kai ką parašė.

Iš prigimties turėjo jautrią širdį. Pasigailėdavo kiekvieno sutvėrimo — ar tai buvo žmogus, ar gyvulėlis, ar augalėlis. Lietuvoje (prisidėjo ir prie mažyčių gelbėjimo iš getos). Vokietijoje ar čia, kur buvo reikalinga vienokia ar kitokia pagalba — visur ją suteikdavo — ar mažam, ar senam — kiekvienam buvo durys atidarytos, ir niekas neišėjo tuščiom. Nekalbant jau apie įprastinių organizacijų ar veiksnių rėmimą, turėjo garbės pažymėjimus iš Lietuvos Dukterų, Religinės Šalpos, Kankinių Koplyčios Romoje, Šiluvos Koplyčios Washington, D.C., ir buvo ilgametė dienraščio *Draugo*, o taip pat ir *Ateities* žurnalo garbės prenumeratorė.

Prieš užmerkdama akis amžinai, velionė dar vartė 1978 birželio *Ateities* numerį. Emilija staigiai mirė širdies priepuoliu savo namuose 1978 m. spalio 16 d. 11 val. ryto. Atsisveikinant laidojimo koplyčioje, velionės pageidavimu, nebuvo jokių kalbų, tik maldos ir giesmės. Spalio 21 d. didelės minios buvo palydėta į Šv. Kazimiero Lietuvių kapines ilsėtis ramybėje.

J. T.

Vytauto Didžiojo universiteto Studentų Ateitininkų Sąjungos valdyba 1930 m. Emilija Masiliūnaitė vidury, antra iš kairės.

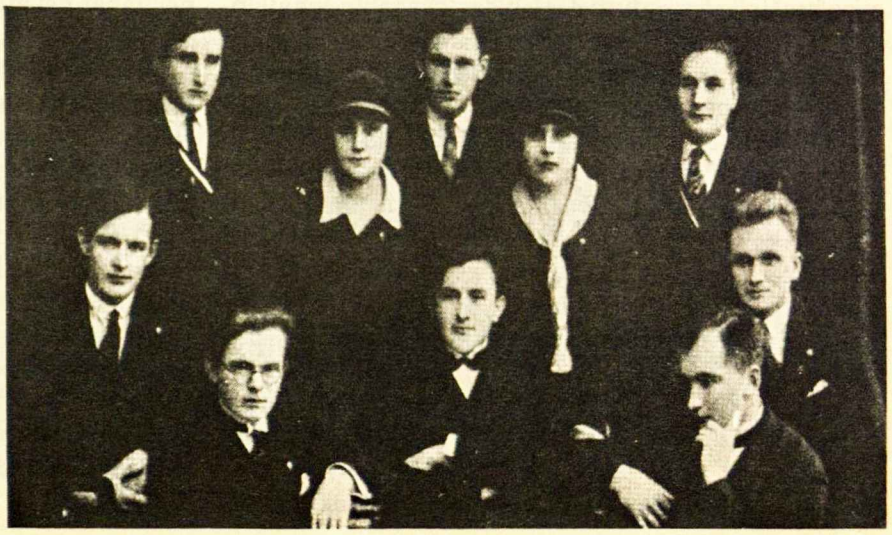

Atvirai

KĄ DABAR ATNEŠTŲ STAIGI POLITINĖ LAISVĖ LIETUVAI?

Skaitydamas Gulago trečiąjį tomą susimąsčiau ir susirūpinau. Ne apie praeitį — priešingai — bandžiau spėti, kas bus ateity. Juk tame tome Solženicinas vaizdžiai atkuria rusų persekiojimus rusų — tų rusų, kurie „bendradarbiavo" su vokiečiais, kai nespėjo pabėgti nuo fašistinės okupacijos. Solženicinas skaitytoją klausia — iš kur ir kodėl kilo tokia visuotinė neapykanta? Ar visuomenės pavėlintas kerštas tikriesiems ir įtartiniems išdavikams pateisinamas?

Šitie istoriniai įvykiai ir juos supantys moraliniai klausimai lietuviams opūs, nes tai nėra vien tik akademiniai ar istoriniai klausimai. Tai gyvenimiškos problemos, kurias kiekvienas lietuvis spręs širdyje.

Įsivaizduokime, kad gyvename okupuotoj Lietuvoj, bandome įsijausti į žmonių padėtį. Kokie jausmai glūdi vargšo širdy, kuri kentėjo ir vis dar kenčia visokeriopas milžiniškas neteisybes? Nenubaustų neteisybių sąrašas vis ilgėja, naujų aukų kasmet padaugėja. Besitęsiančios rusiškos okupacijos apsaugoti, piktadariai — lietuviai, rusai, lenkai ir žydai — toliau naudojasi Maskvos sudarytomis sąlygomis. Lietuva maža šalelė, todėl anksčiau ar vėliau niekšybių vykdytojai paaiškėja. Piktadariai ir kenčiantieji dabar priversti tylėdami trintis pečiais Vilniaus autobusuose. Tačiau reikia tik kibirkšties, ir ilgai nuslopinti audringi jausmai sprogs lyg parako sandėliai. Toks staigus išsiveržimas gali visą kraštą susprogdinti. Gali net ir visą tautą sunaikinti.

Normaliom sąlygom, valstybė baudžia įstatymų prasižengimus tam, kad apsaugoti visuomenę ir atgrasinti kitus nuo panašaus elgesio. Tačiau patiems piktadariams įsigalėjus valdžioje, valstybės neteisingi įstatymai engia visus, veda žmones iš kantrybės. Padoriausi piliečiai pradeda trokšti ne tik teisybės, bet net ir keršto. Suirutės valandą, kerštingos anarchijos kibirkštis greitai uždega neužgesinamas brolžudiškas kovas. Žmonės griebiasi asmeniškai atsilyginti už jiems padarytas skriaudas.

Taigi ką dabar atneštų staigi politinė laisvė Lietuvai? Kas įvyktų, jeigu dabar Lietuvoje atsirastų galimybė už praeities ir dabartines neteisybes atsilyginti? Pagalvokime: koks likimas laukia ruso viršininko, kuris vykdė trėmimus į Sibirą? Kaip bus elgiamasi su Bakučioniu, kuris nuteisė Sadūnaitę? Kaip žmonės traktuos Pikelių pionierių vadovę R. Jasmantaitienę, „Raudoną Inkvizitorę", kuri terorizavo mažus vaikus už bažnyčios lankymą? (LKB Kronika, Nr. 34). Tokių pavyzdžių — begalinė daugybė.

Rusai saviesiems skriaudų neatleido; ir patys žmonės vienas kitą apskundė ir žudė. Ši neapykanta pripildė Stalino koncentracijos stovyklas. Kai pasitaikys panaši proga, ar lietuviai pasielgs *kitaip?*

Vilniuje mane apstulbino vieno tauraus lietuvio šaltakraujiškas padėties įvertinimas: „Jeigu čia atsirastų galimybė laisvai nusipirkti šautuvų, pusė Vilniaus ligi ryto mirtų". Esu dėkingas Dievui, kad tokių progų lietuviams dar nebuvo.

Persekiodami krikščionis, dabartinės valdžios atstovai mano užsitikrinti saugesnę ateitį, būtent, nebus kas juos ves prie teisybės tribunolo. Ironija nepaprasta! Tai darydami, jie iš tikrųjų sau duobę kasa (Sadūnaitės teismo kalba), nes iš krikščionių padarę pagonis, jie sau pasidaro dar baisesnį priešą. Pagonys reikalaus dantį už dantį, akį už akį. Apie meilę priešui nebus nei kalbos!

Kaip šitos rusenančios kerštingos kovos išvengti? LKB Kronika duoda atsakymą: tik Kristus moko savo priešą mylėti ir piktadariam atleisti. Kronika išryškina „raudonuosius inkvizitorius", nenorėdama jų bausmės nei dabar nei ateityje, bet bandydama juos pačius sugėdinti, kad jie liautųsi prievarta bedievinti tautą.

Išeivijos lietuviai šios moralinės problemos ir gresiančios kovos sprendime nėra ir nebus vien pasyvūs stebėtojai. Norom nenorom, išeivijos lietuvių meilė bei neapykanta saviesiems, mažumom ir kitataučiam turės įtakos visos tautos istorijos raidai. Todėl mums svarbu šias moralines problemas gerai apsvarstyti ir padaryti konkrečių rezoliucijų. Norėdami išvengti Lietuvos lietuvių susinaikinimo, turime tęsti Kronikos nurodytą veiklos kryptį: sudrausti piktadarį, bet vengti sėti ateities neapykantos erškėčius.

Ateities žurnale bus bandoma pritaikyti krikščioniško atsinaujinimo ir visuomeniškumo principus šiam svarbiam klausimui.

Dr. Linas Sidrys

APIE ATSINAUJINIMĄ, ORIENTACIJĄ IR LIETUVYBĘ

Seku Tavo krikščioniško atsinaujinimo akciją. Neatrodo, kad susilauktum didelio pasisekimo, bet man patinka, kad turi liniją, atsiliepiančią visame žurnalo turinyje.

Susidomėjęs perskaičiau Jurgio Šarausko straipsnį (*Ateitis,* 1978, balandžio ir gegužės nr.). Tas vyras tėškė iš peties ir, man rodos gerokai sukrėtė Paties liniją, nors kai kurie jo pasisakymai, pvz., kad „naujasis Dievas" esąs „šokančio pranašo, juokdario" pavidalo, man pakvipo psichopatija...

Gerai, kad leidi pasisakyti ir kraštutiniesiems, bet ar tai padeda skaitytojams skubėti į „atsinaujinimą", man kyla kai kurių abejonių.

Kada pradėsi skelbti atsinaujinimą lietuvybėje?

Su gražiausiais linkėjimais

Vytautas Alantas,
Redford, Mich., JAV

Krikščionybė nebuvo pakankamai išmėginta
ir rasta nevykusi.
Ji buvo šiek tiek pamėginta
ir rasta sunkiai įgyvendinama.

— *Hilaire Belloc*

Neturiu iliuzijų. Krikščionybės kelias į žmonių širdis labai sunkus — ne dėl to, kad ji absurdiškai sunki, bet kad ji didvyriškai sunki. Krikščioniškam atsinaujinimui reikia nepaprasto pasiaukojimo ir dvasinio kūrybingumo. Mus visus traukia žemė; o žemės trauka — inercija. Ją pergalėti reikia daug pastangų, pasiaukojimo. Štai ir viso pasisekimo stokos išsiaiškinimas: smagiau po darbo atsipūsti prie televizijos, negu „kvaršinti" galvą ir širdį atsinaujinimu... ir keistis. Pačiai atsinaujinimo idėjai daug kas pritariam, tik mažai kas ja gyvenam.

Ką iš tikro sukrėtė?

J. Šarausko straipsnio mintys visai nesukrėtė „mano paties linijos" (čia panaudoju Jūsų žodžius; aš nesijaučiu galįs ar turįs teisę vadinti atsinaujinimo idėją „mano paties linija"). Jo mintys lietė pagrindinai orientacijos ir praktiškų formų atnaujinimą, priderinimą šių laikų žmogui. Gi krikščioniškas atsinaujinimas yra pagrindinai **savęs** atnaujinimas-perkeitimas Kristumi. Kaip toks, jis remiasi krikščionybės esme, gelme, o ne vienų ar kitų — senų ar naujų — laikų formom ir orientacija.

Senų formų bei orientacijos kritika ir naujų siūlymas dažnai sukelia žmones: vienus už, kitus prieš. Reikalinga tuos klausimus kelti ir turbūt neišvengiama, kad žmonės nesiaudrintų. Tik čia ir pavojus: dėl to įsiaudrinimo nekreipti dėmesio į savęs atsinaujinimą.

Man asmeniškai nėra didelio vargo priimti J. Šarausko išvardytus ir jau daug kur kitų tautų katalikiškuose sluoksniuose siūlomus naujumus. Man atrodo, kad vieni jų labiau derinasi su šių laikų dvasia (pvz. demokratiškiau yra vyskupus rinkti, nors tokiuose rinkimuose, kaip ir visuose kituose žmogiškuose reikaluose, susidaro sunkumų), o kai kurie tinkamiau išreiškia krikščionybę (pvz., galimybė ir moterims pasišvęsti kunigystei labiau atitinka krikščionybės keliamai asmenų lygybei).

Dievas — šokantis juokdarys?

O sprendžiant apie kitų nuomones ar įsitikinimus, kalbančius apie daugiareikšmę būtį, dera būti kiek galima atviresniam. Tai sakau, turėdamas galvoj Jūsų pastabą apie J. Šarausko pasisakymą „kad 'naujasis Dievas' esą 'juokdario' pavidalo, pakvipo... psichopatija". Teiginys turi būti vertinamas pagal jo autoriaus suteiktą reikšmę žodžiams. Gi daugelis žodžių turi ir teigiamą ir neigiamą reikšmę (pvz., kad ir Dievui taikomi žodžiai viešpats, valdovas); kai Dievui taikom kokį žodį, suteikiam žodžiui teigiamą reikšmę. Taip „juokdarys" ir „šokantis" skiriamas Dievui pagal jų teigiamą reikšmę — laimingo, besilinksminančio ir kitus linksminančio, teikiančio džiaugsmą kitiems, ir pan. (plačiau apie šių nuotaikų šiems laikams reikalingumą žr. teologo Harvey Cox „The Feast of Fools"). Taip suprantu ir aiškinu, nes taip skelbia autoriai. Orumui ir pagarbai išlaikyti aš, šalia tų žodžių arba kartu su jais, rašyčiau kitus, kurie tą pagarbą išlaikytų.

Atsinaujinimas ir lietuvybė.

Klausiat, kada pradėsiu skelbti atsinaujinimą lietuvybėje? Jau pradėjau. Kas skelbia krikščionišką atsinaujinimą lietuviams, jau tuo pačiu negali išvengti visų sričių — taigi ir mūsų pačių ryšio bei uždavinių savo tautai ir tautiečiams. Krikščioniškas atsinaujinimas lietuviuose tiesiogiai padeda lietuviškumui — ne tik „išlikti" lietuviais, bet būti solidariems, padėti vieni kitiems, broliškai sugyventi, kelti tautos kultūrą, gyventi tautos rūpesčiais ir kt.

Kęstutis Trimakas

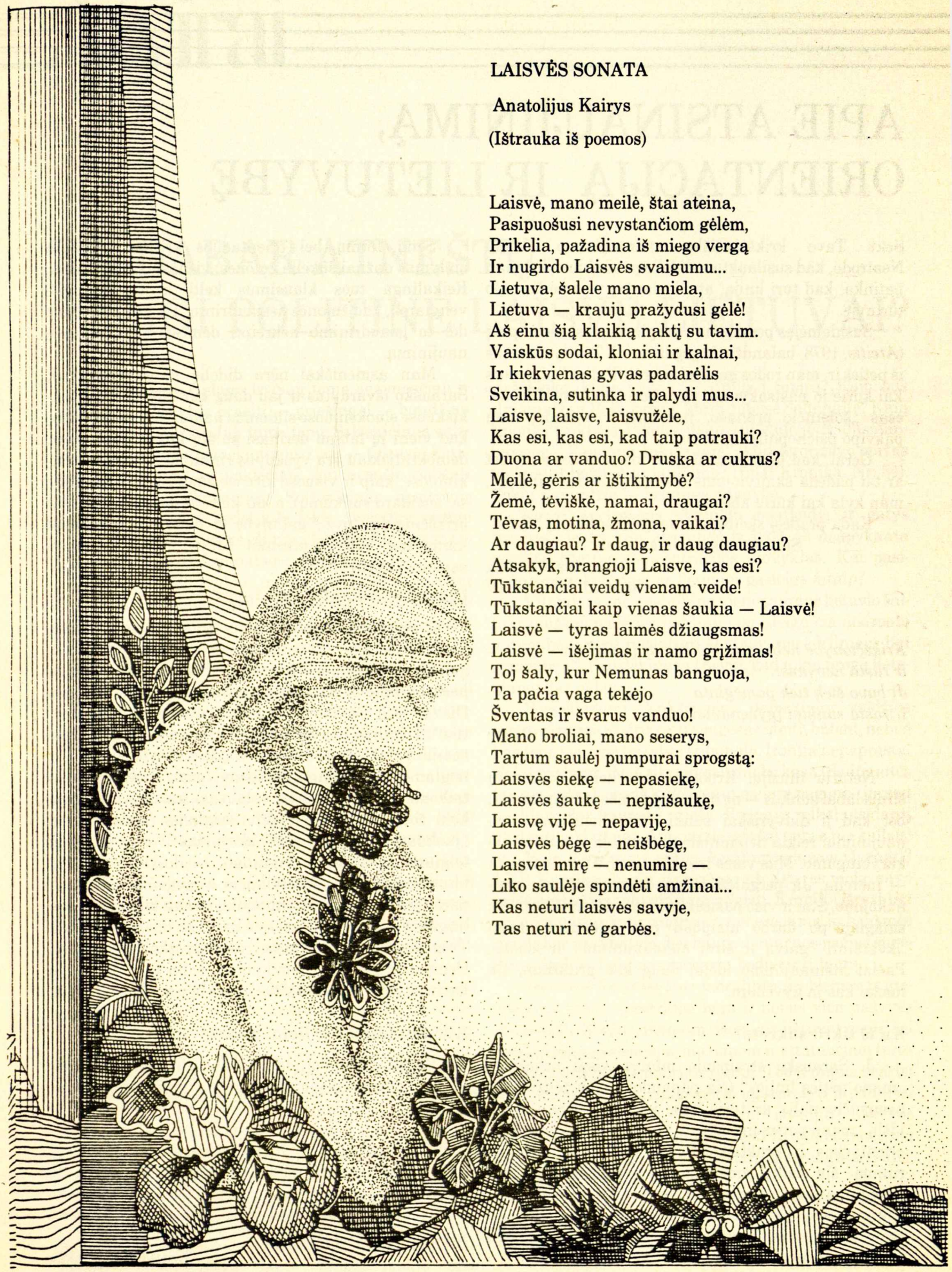

LAISVĖS SONATA

Anatolijus Kairys

(Ištrauka iš poemos)

Laisvė, mano meilė, štai ateina,
Pasipuošusi nevystančiom gėlėm,
Prikelia, pažadina iš miego vergą
Ir nugirdo Laisvės svaigumu...
Lietuva, šalele mano miela,
Lietuva — krauju pražydusi gėlė!
Aš einu šią klaikią naktį su tavim.
Vaiskūs sodai, kloniai ir kalnai,
Ir kiekvienas gyvas padarėlis
Sveikina, sutinka ir palydi mus...
Laisve, laisve, laisvužėle,
Kas esi, kas esi, kad taip patrauki?
Duona ar vanduo? Druska ar cukrus?
Meilė, gėris ar ištikimybė?
Žemė, tėviškė, namai, draugai?
Tėvas, motina, žmona, vaikai?
Ar daugiau? Ir daug, ir daug daugiau?
Atsakyk, brangioji Laisve, kas esi?
Tūkstančiai veidų vienam veide!
Tūkstančiai kaip vienas šaukia — Laisvė!
Laisvė — tyras laimės džiaugsmas!
Laisvė — išėjimas ir namo grįžimas!
Toj šaly, kur Nemunas banguoja,
Ta pačia vaga tekėjo
Šventas ir švarus vanduo!
Mano broliai, mano seserys,
Tartum saulėj pumpurai sprogstą:
Laisvės siekę — nepasiekę,
Laisvės šaukę — neprišaukę,
Laisvę viję — nepaviję,
Laisvės bėgę — neišbėgę,
Laisvei mirę — nenumirę —
Liko saulėje spindėti amžinai...
Kas neturi laisvės savyje,
Tas neturi nė garbės.

Knygos

LAISVĖS SONATA—AR ŠAUKSMAS?

Anatolijus Kairys: ***Laisvės sonata,*** poema. Išleido „Dialogas" Chicaga, 1979, 78 psl. $6.00.

Simo Kudirkos šuolis į laisvę, taip stipriai paveikęs ne tik laisvąjį pasaulį, bet ir laisvės trokštančius žmones pavergtuose kraštuose, virto legendiniu visos lietuvių tautos išgyvenimu. Ir dėl to šis įvykis, jau daugiau kaip aštuonerius metus palikęs praeity, tebesruvena kūrybinėmis išdavomis, kurių naujausia — Anatolijaus Kairio poema — *Laisvės sonata.*

Simo Kudirkos šuolis su šių dienų masinio susižinojimo priemonėmis per labai trumpą laiką išaugo į legendą. O legenda — tai tinkama medžiaga kūrybai — šiuo atveju — poemai. Lietuvių literatūra nėra gausi poemomis. ... Galbūt todėl, kad, anot A. Čipkaus, lietuviuose poema atsirado tik 18 amžiuje, kai, stelbiama romano, visame pasauly poema jau buvo nykstanti forma. Lietuvių literatūroje pirmasis ir didžiausias šio žanro kūrėjas buvo Kristijonas Donelaitis, bet jo poema „Metai" neturėjo didesnio poveikio to laiko lietuvių literatūroje. Tik tautos atgimimo laikotarpyje su Maironio „Jaunaja Lietuva" ar „Raseinių Magde", vėliau su Putino „Kunigaikščiu Žvainiu" ar su Sruogos „Giesme apie Gediminą" poema užėmė tvirtą vietą lietuvių literatūroje.

Nors šiais laikais įvairių tautų literatūrose poema yra jau atgyventas žanras, ir, tiesa, net ir lietuviuose savo žydėjimo laikotarpį užbaigęs, poemos formos pakilumas tebelieka patrauklus, kai norisi literatūriškai įamžinti tautos legendą. Gi mūsų tautoje, kurioje tebevyksta kovos dėl tautinio identiteto, kur idealų vardan žmonės tebededa galvas, legendos tebesikuria. Matyt, šis noras Simo Kudirkos legendą literatūriškai įamžinti kilo ir Anatolijui Kairiui. O kadangi jis veiksmo, ne svajonių, žmogus, tai pasiėmė plunksną paminklui sukurti, kai tautos legenda to reikalauja.

Kaip dera šio kūrinio paskirčiai, knyga išleista turtingai ir skoningai. Nestora, albuminio formato (27 x21 cm), kietu, lininiu, pasteliniai rusvai rožiniu viršeliu ši knyga maloni paimti į rankas, blizga paauksintu viršeliu su jūros motyvu. Atvertus knygą, maloniai nuteikia geras popierius, gausios, stiprios grafinės iliustracijos, gražūs rašmenys, švarus spausdinimas. Iliustratorės Dianos Kizlauskienės apipavidalinimas rodo, kad mūsų lietuviškosios spaudos išvaizdą jau sugeba visai neatsilikti ir nuo mūsų pačių gero, skoningo gyvenimo išvaizdos.

Poema susideda iš keturių dalių: trys iš jų — muzikinės sonatos dalių pavadinimais: „Allegro", „Andante" ir „Rondo", o ketvirtoji — „Pagaliau". Muzikinis motyvas, pradėtas poemos pavadinimu ir tęsiamas dalių pavadinimuose, sukelia viltį, kad gal ir šiame žodiniame kūrinyje užtiksime tą motyvų rutuliojimąsi ir santykiavimą, kuris yra esminis muzikiniuose kūriniuose ir kuris nemažesnę rolę vaidina ir literatūros klasikuose. Deja, šiame veikale muzikinis motyvas staigiai nutrūksta su ketvirtosios dalies „disonansišku" pavadinimu „Pagaliau".

Visos poemos kalbamasis balsas yra Simo Kudirkos, o skyriai — tai skirtingos kalbėjimo aplinkybės: pirmojoj daly — Simo mintys laive prieš šokant, įšokus į amerikiečių laivą ir būnant suimtam grąžinimui į rusų laivą. Antrojoj daly — jo mintys kalėjime prieš teismą, trečiojoj daly — jo kalba teisme, o ketvirtojoj daly — jo žodžiai galų gale pasiekus Amerikos krantus.

Šis veikalas, nors ir pavadintas poema, nors ir eiliuotas, stokoja lyrinio epiškumo, kurį turėtų turėti poema. Epiškumo stokos priežastis tikrai ne temoje, nes ir dokumentiniai Kudirkos žygio aprašymai, k.t., Rukšėno *Day of Shame* ar Kudirkos ir Eichel *For Those Still at Sea,* neabejotinai stipriai dvelkia heroizmu ir epiškumu. Tuo tarpu poema skamba, kaip populiariausių Vasario 16 minėjimų kalbose vartotų išsireiškimų rinkinys. Peršasi mintis, kad taip išėjo dėl to, kad dokumentinių veikalų autoriai stengėsi užfiksuoti žmogų Kudirką, kuris per savo žygį tapo herojum, o gal poemoje autorius stengėsi užfiksuoti žiauriose sąlygose heroizmą, kurį įvykdė žmogus Kudirka. Bet čia tik spekuliavimas ir semantika, o kūriniai lieka tokie, kokie yra. *Laisvės sonatoje* heroizmą ir epiškumą nustelbia tautai padarytų ir daromų skriaudų apyskaita ir laisvės svajonių linksniavimas.

Trūksta *Laisvės sonatoje* ir lyriškumo. Kiekvienas detalus jausmų išsakymas dar nėra lyrika. Neužtenka ir to, kad jausmai kilnūs ar kad forma eiliuota. Lyrika yra tada, kai poetas sugeba tuos jausmus perduoti skaitytojui. O tam atsiekti poetas naudoja visas poetiškas išraiškos formas — įvaizdžius, metaforas, vartoja ritmą ne tik kalboje bet ir minčių dėstyme, motyvų pavartojime, pakartojime ir rutuliojime. Tais bruožais pasižymi klasikinės poemos; jų pasigedau šiame kūrinyje.

Ši knyga labai gražiai papuoš lietuvio salioninį stalelį. Kiekvienam, ją vartančiam, ji primins Kudirkos žygį. Bet, bent mano nuomone, lietuvių literatūroje ji neliks Laisvės Šuolio paminklu.

Aldona Zailskaitė

Vyskupas Motiejus Valančius

Vasario 16 proga Vasario 16 Gimnazija pastatė šį penkių veiksmų vaidinimą, režisuotą kunigo Jono Dėdino. Pirmame veiksme stebėjome pokalbį Muravjovo su Valančium. Antrame veiksme žvalgė Birutė ir knygnešys pranešė Valančiui, kokia Lietuvoje padėtis. Trečiajame Valančius aplanko sergantį Kudirką. Pasikalbėjime taip pat pasirodo ir Maironis. Toliau stebėjome pasenusį Valančių. Vaidinimo pabaigoje paskelbiamas Lietuvos nepriklausomybės aktas.

Dalyvavo: Lidija Kairytė — vysk. Mot. Valančius, Karina Langytė — J. Basanavičius, Ingrida Panzerytė — Muravjovas ir studentas, Dana Giesaitė — Kudirka, žandaras ir knygnešys, Olga Šereikaitė — Žvalgė Birutė, Maironis, elgeta ir kalinys.

Scena 5. Valančius prieš Kryžių meldžiasi

Mano Dieve, Visagali,
Gelbėki žemaičių šalį!
Žemaitėliai, kaip žinai,
Tavo tikintys tarnai.
Tave nori jie mylėti
Ir žemaitiškai kalbėti.
Betgi rusai už tai baudžia,
Tremia Sibiran ir skriaudžia.
Žemaitiją valdo slavai,
Griauja kryžius pravoslavai.
Dievo jie visai nebijo,
Draudžia spaudą tie galvijai.
Vodkoje prigirdo žmones, —
Budeliai tie be malonės.
Viešpatie, ką man daryti?
Vyskupiją kaip valdyti?
Patark, Jėzau nukryžiuotas,
Kaip sieloms stiprybės duoti.

O Marija Šiluvos,
Gelbėk žmones Lietuvos!
Jėzau, Juozapai Marija,
Kaip man gelbėt vyskupiją.

Jėzus nuo kryžiaus

Aš girdžiu žodžius maldos
Iškankintos Lietuvos...

Po Adomo nuodėmės
Visi kentė, ir kentės.
Mano vyskupe Motiejau,
Žemėj daug ir aš kentėjau.
Gimus Betliejuj nakčia
Prasidėjo man kančia.
Nesuprato manęs žmonės,
Atmetė mano malones.

Nesuklupk kryžiaus kely, Veiki, veiki! Ką gali!

Rašyk pats, ragink kitus:
Kunigus ir studentus.
Knygoje lietuviams maistas,
Knygose prieš rusus vaistas.

Mokyk žmones būt padoriais
Spaudoje ir nuo altorių:
Tegul meldžias iš krūtinės,
Tegul negeria degtinės.

O laisvalaikiams žmonių
Išrask darbų patrauklių.
Tegul mokos austi, siūti
Ir blaiviais lietuviais būti.

Esi vyskupas — tai veik
Muravjovą taip įveik!
Taip! Be kardo, o idėjom
Laimėk, kaip ir aš laimėjau.

Scena 7. Mauša ir žandaras prie karčiamos platina vodką suaugusiems!

Žan. — Žmonės šen, eikit čia!
Štai ką duoda jums valdžia!
Mau. — Dovanų dykai po lašą
Nieko užmokėt neprašo.
Žan. — Ne po lašą, po stiklinę
Siūlo jums valdžia degtinės.
Mau. — Jūs nežinote, kaip gera
Gerti vodką, duotą caro.
Žan. — Geria Rusijoj kiekvienas
Per naktis, na, ir per dienas.
Geria caras, geria popas,
Geria vyrai, geria bobos...
Mau. — Geria vargšai ir turtuoliai,
Nuodėmingi ir šventuoliai.
Maukia dvarponiai, mužikai
Ir kareiviai, ir didikai.
Ar gimtadienis, vardinės, —
Nepašvęsi be degtinės...!
Žan. — Kas neišgeria, tas niekas,
Tas ne rusų čeloviekas..

Žmonės šen, gerkit sočiai,
Maukit alų su qsočiais!
Mau. — Na, išgerkite degtinės,
Būsit vyrai qžuoliniai!
Žan. — Įsigėrę jūs kai būsit,
Susilyginsit su rusais...!
Mau. — Eik prie čierkos ir tu, vaike,
Nebijoki! Gerti sveika...!
Žmon.— Jei už dyką vodkos duos,
Nėra ko praleist progos...
Žmon.— Stokime aplink į ratą
Gerkim į visų sveikatą.
Žan. — Carui sekasi, brolyti! Negalėjau nė manyti,
Kad surusint žemaičius
Reik pradėti... nuo gerklės...
Jie pripils man kišenes...
Mau. — Prie bonkelės kai pripras,
Jie pripils man kišenes...

* * *

Scena 8
Valančius ateina prie karčiamos.
Su didžiule lazda lupa geriančius.

Val. — Kas čia desasi pas Maušą?
Prisigėrę, prisikaušę.
O jūs, žmonės, jūs begėdžiai,
Nepasėdit jau ant kėdžių...
Prisigėrę, prisikaušę,
Vartotės kaip kiaulės Maušos.
Lauk visi iš karčiamos!
Vyskupas kailį jums vanos.
V. — O tu, Mauša, tu iš tolių
Esi žydbernis maskolių...
Sudaužysiu tau stiklus, —
Gana girdyt žemaičius!
V.-žem.—O žemaičiai, kipšo broliai,
Ach! Atrodot kaip maskoliai.
Juokias kipšas Muravjovas,
Kad Valančių taip apmovė...
Jis su vodka mūs tvirtovėn
Pigia kaina įsibrovė,
Surusino krūtines,
Suvelniojo sąžines.

* * *

Scena 13.
Muravjovo tardymo kambaryje.
Du žandarai. Suimtieji. Pašauktas Valančius

Mur. — Na, Valančiau, na, gudruoli,
Į nagus mano papuolei.
Vyskupiukai, — šitąsyk
Išsiginti nebandyk,
Kur esi pirštus pridėjęs.
Slaptų knygų Tu leidėjas!!!
Štai žandaras apsukrus,
Saugąs Nemuno krantus,
Šitą knygnešį pagavo,
Kur su spaudiniais keliavo.
Kas blogiausia: knygos šitos
Visos tavo parašytos!
Skirtos tavo katalikams
Avinukams ir kvailiukams.
Gaila, vyskupe, tavęs,
Pats žudai tas aveles...!
Tavo knygos, tavo raštai
Priežastis man juos išvežti.
Mur. — Šitą liepiu ir patempti
Tą į Sibirą ištremti
Šlamšto daugiau nenešios,
Carui nedarys žalos.

Vyskupas Kaune
Gerokai susenęs. Susimąstęs

Scena 14.
Vyskupas prie kryžiaus.

Val. — Geras Jėzau, vyskupas
Jau pas tave artinas...
Darbo daug, — o vis menkėju...
Pavaduotojų, veikėjų
Reikia visai Žemaitijai:
Kunigų man. Ir vyskupijai.
Laisvės sėklą visur sėjau.
Ar ateis man pasekėjų,
Kurie save paaukos
Laisvės kovai Lietuvos?
Geras Jėzau, Visagali,
Duok titanų visai šaliai!
...Geras Jėzau, vyskupas
Jau pas Tave artinas.

Scena 17.
Valančius rašo paskutinį pamokslą.

Val. — Vardan Dievo, vardan Jėzaus!
Ateik Dvasia Šventa — arčiau!
Mano dienos suskaitytos,
Tuoj su Viešpačiu matysiuos.
Kai atgal žvelgiu — nejauku: Ar nepadariau klaidų.
Ar man — vyskupui — reikėjo
Tapti tautos sukėlėju:
Sunkią kovą aš kovojau,
Vesdams tautą per pavojus
Dievo duotą vyskupiją —
Jėzaus — taikos karaliją.
Ar reikėjo tos kovos?
Ar reikės kam Lietuvos?
Ar reikėjo tiek aukų?
Nekaltų mano žmonių?
Ar žemaičiai laisvi bus?
Nugalės vieni rusus?
O Marija Šiluvos,
Būki Viltim Lietuvos!
Kolei tavo žvaigždė švies,
Tol gyvuos ji iš vilties.
Duok jauniems jėgų...
...Savo misiją baigiu...

(Sukniumba)

Atžalos

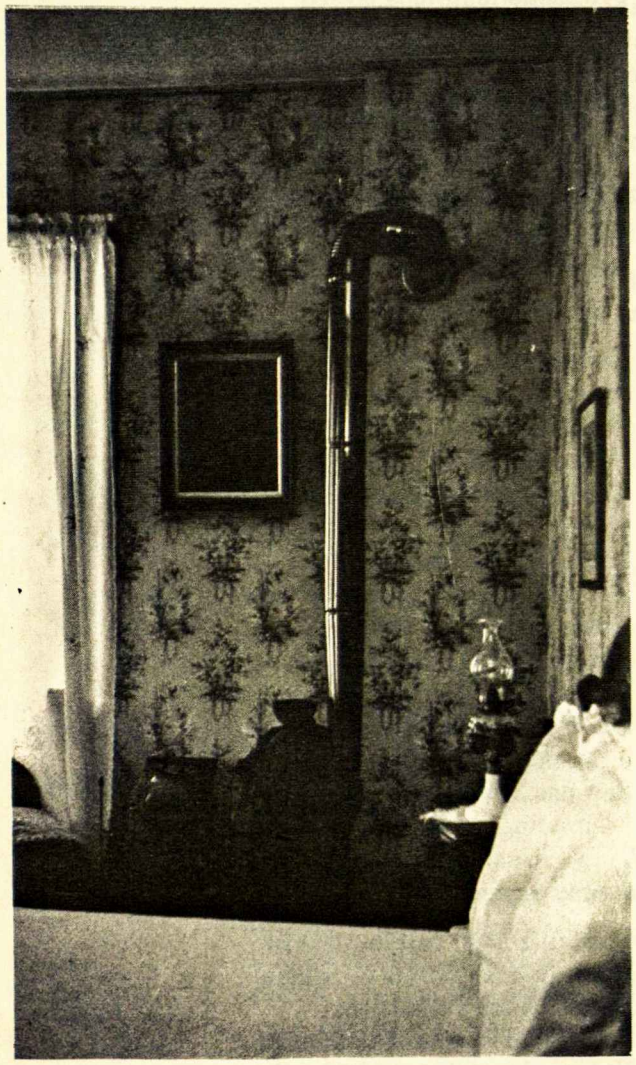

Senoviška krosnis *Lina Grigaitytė*

SAPNAS

Artėjo vakaras, bet buvo dar šviesu,
Daržely žaidė smėlyje vaikai.
Kažkas iš jų surado ten maišelį aukso,
Tik spėjo jis atrišti ir paberti jo į saują...

Staiga aptemo viskas,
Ir pinigai pabiro iš dangaus.
Vaikai pavirto milžinais biauriais,
Kur myli pinigus daugiau už viską

Ir žaidimus pradėjo žaisti jie kitus...
Jie išnaudojo žmones,
Jie vertė juos statyti karo gamyklas,
Neitronines ir atomines bombas jie išrado.

Ir nutarė tarpusavy varžytis milžinai,
Gamino tankus, raketas, granatas,
Gamino viską, kas baisu...
Jie stigo pinigų, ir vertė moteris parduoti savo kūną.
Kai stingo pinigų, gamino morfijų ir kokoiną.
Jie darė viską, kad turėti vis daugiau,
Daugiau, daugiau nereikalingo šito šlamšto.

Galų gale nesugyveno jie kartu ir nutarė kovoti.
Kovojo milžinai neilgai, bet žuvo visas jų pasaulis:
Daržely žaidė taikius žaidimus vaikai
Ir moterys, ir vyrai.

Pavirto žemė kraujo, kaulo mišinys.
Paliko vienas milžinas tiktai
Braidyti tarp kalnų ir kraujo jūrų.
Neradęs nė vienos gyvos dvasios, jis nusižudė,

Ir tapo taip tylu...

Gregory Gražutis

IŠKYLA

Pr. Dielininkaičio vyresniųjų berniukų būrelis turėjo iškylą į Indianos smėlio kopas. Būrelio vadovas Balys Lukošiūnas ir Arūnas Liulevičius mus globojo.

„Atvažiavome pasidžiaugti smėlio kopomis. Tad atverkime akis, kad pajustumėm jos grožį ir pamatytumėm mūsų ryšį su gamta ir Dievu...“ — kalbėjo būrelio vadovas.

Ir taku pradėjom eit per tankų mišką. Perėjom pelkę ir užlipom į aukštą smėlio kalną pažiūrėti į mėlyną ežerą ir skaistų dangų.

Ilgai ėjome įvairių spalvų lapų dengtais takais, mėtydami kamuolį ar eksploruodami kopas. Tada mes užlipom ant dar aukštesnio kalno ir pavargę atsisėdom valgyti. Nubėgome nuo kalno prie ošiančio ežero, kur pradėjom žaisti. O vienas ekskursantas rinko kaulus, atrastus giliai po smėliu.

Ėjome per smėlio kopas lyg per Saharos dykumą. Bet ne viskas! Reikėjo dabar sugrįžti Sugrįžimas buvo sunkus: buvome labai ištroškę, nes ne viskas sutilpo į

Prano Dielininkaičio kuopos jauniai iškylautojai: A. Polikaitis, V. Liutikas, V. Liulevičius, A. Plienas, T. Kubilius, G. Liulevičius ir V. Lukošiūnas.

mūsų kuprines. Bet ta mintis, kad gėrimo buvo mašinoje, paskatino mus eiti greičiau. Saulė jau leidosi, o visi pavargę, bet laimingi, grįžome namo.

Vėjas Liulevičius
VII skyrius

ŽVILGSNIS Į KOPAS

Prieš 14,000 metų tirpstantis ledas suformavo Chicagos ežerą. Vėliau tas ežeras buvo pavadintas Michigano vardu. Tuo laiku vanduo buvo 60 pėdų aukščiau negu šiandien, o krantai siekė net iki Palos Parko.

Kasmet mokslininkai atvažiuoja studijuoti Indianos kopų augmeniją ir gyvūnus, kurių niekur kitur negalima rasti. V. Shelford, zoologas, atrado, kad kiekvienas vabaliukas-tigras turi savo teritoriją, kurią nė vienas vabalas negali peržengti. Vabalėlis, baltas tigras, su viena akim viršugalvyje, išsikasa pėdos gilumo duobę ir laukia, kada galės pagriebti įkritusį vabalą. O ar žinai, kad aksominė skruzdėlė nusileidžia į vapsvos urvus, padeda kiaušinėlius ir vapsvos jas užaugina?

Kasmet kopos keičia savo veidą. Todėl jos yra įdomios ir nenuobodžios jomis grožėtis. Žiemos audros ardo smėlėtus krantus ir neša smėlį gilyn į ežerą. O vasaros švelnios bangos stumia smėlį atgal ant kranto, ir švelnus vėjas iššaukia smėlio reakciją, pavadinta saltacija: papūstas vėjo, smėlio grūdelis pakyla ir krenta lanku žemyn; nukritęs sujudina daugiau smėlio grūdelių; ir taip vėjo nešamas smėlis keliauja.

Jei pažiūrėtumėm į smėlį per mikroskopą, pamatytumėm, kad arčiau ežero smėlio kampai yra lygūs ir vandens nušlifuoti. Bet smėlis kopose yra šiurkštus ir kito smėlio išdaužytas. Smėlis per metus nukeliauja apie 60 pėdų. Ir kai kurios kopos siekia net iki 192 pėdų aukščio. Tenai galima pamatyti ir vėjo išpūstas dideles duobes. Tai tūkstančių metų darbas.

Indianos kopų smėlis labai girgžda, kai patrauki koja ar ranka per smėlį ir išgirsti aiškų ir aukštą virpantį toną. Smėlyje tenai yra daug kvarco. Sakoma, kad pasaulyje yra tik kelios tokios smėlio kopos, kad smėlis išduotų tokį toną.

Marramo žolė smėlio kalnuose yra smėlio kopų architektas, kuris stato mažas kopas. O šimtmetiniai medvilnės medžiai stato aukštesnes kopas ir jie stovi, kaip vieniši sargai, iškišę tik viršūnes.

Kada kopsite į kopas, sustokite ir pasigrožėkite. Pažindami geriau gamtą, mes geriau pažinsime savo ryšį ir su Dievu.

Vitas T. Lukošiūnas
VIII skyrius

PERSKAIČIUS ROMANĄ „ABRAOMAS IR SŪNUS“

Šis rašinys laimėjo 1978 m. „Ateities“ premiją.

Pasirinkau skaityti A. Barono premijuotą romaną „Abraomas ir Sūnus“ vien dėl keisto pavadinimo. Šiurpią ir neįtikimą istoriją, parašytą Šv. Rašte, žinojau gerai ir išvadas iš to buvau padaręs. Savo paties susideginimui malkų būčiau nenešęs, o progai pasitaikius būčiau pabėgęs. Tačiau, kaip autorius šią istoriją pritaikė savo romanui, mane labai domino. Ištisas dvi savaites nuo pamokų atliekamu laiku skaičiau kone prakaituodamas.

Du langai *Lina Grigaitytė*

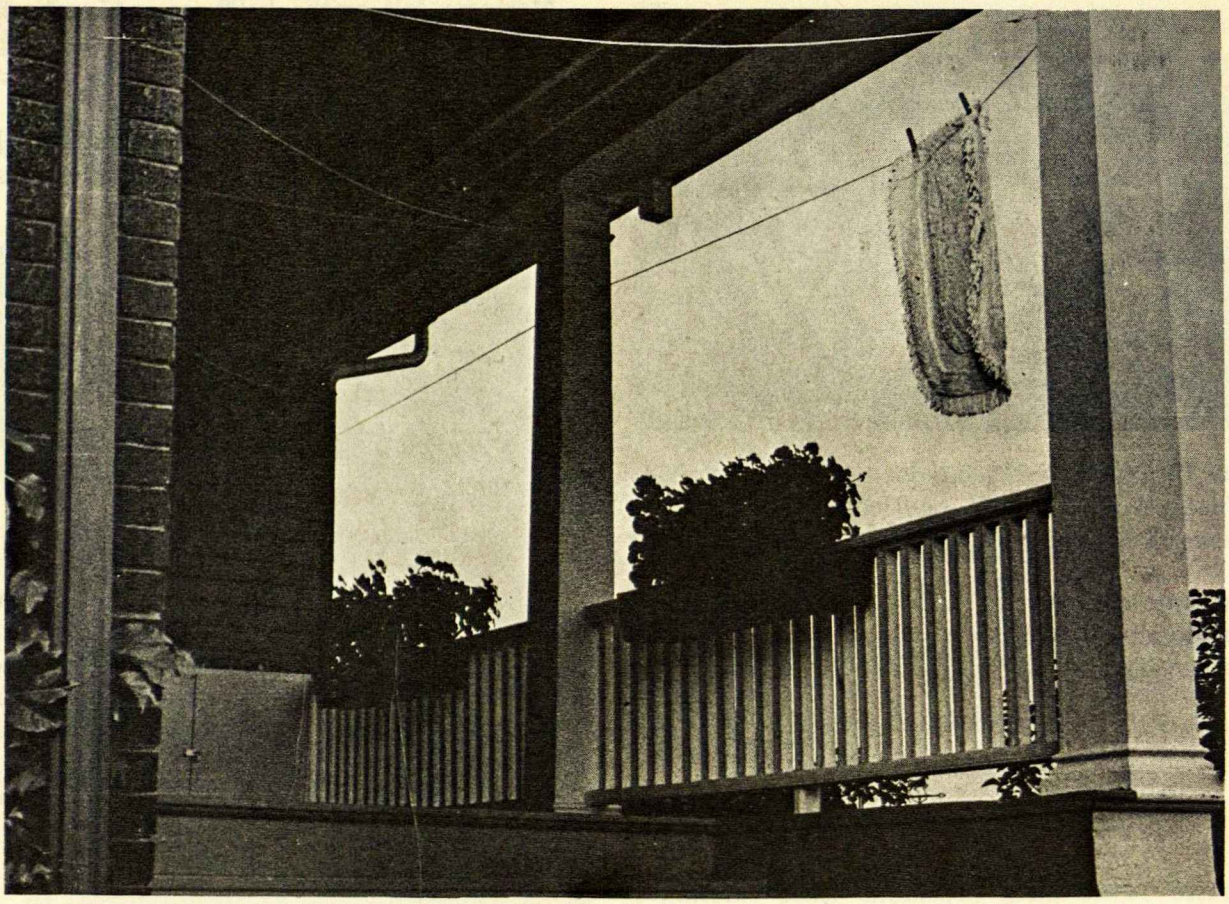

Kilimėlis džiūsta

Lina Grigaitytė

Autorius pasakojo apie pensininką, kuris turi daugiau laiko, negu porą valandų. Jis skiriasi nuo daugelio lietuvių pensininkų — daug skaito ir moka anglų kalbą. Jis turi kitur gyvenantį sūnų Rimą, vedusį vokietę, ir vaikaitį Gustą. Rimas kartą paskambino tėvui ir prašė, kad, kai Gustas atvyks pas senelį, jam praneštų, nes Gustas buvo įsivėlęs į kažkokias muštynes. Tėvas prižadėjo, tačiau pats gerai nežinojo, kaip pasielgs. Jis tiki, kad reikalinga laikytis įstatymų, bet kartu tiki, kad žmogus turi būti ir maištingas. Jo įsitikinimu, gerai, kad pirmieji tėvai buvo išvaryti iš rojaus. Prasidėjo sunkus gyvenimas, prakaitu reikėjo uždirbti duoną, tačiau jie kartu galėjo kurti, siekti, net ir mirti. Koks beprasmis ir nuobodus gyvenimas rojuje.

Baigęs ekonomijos mokslus, veda, susilaukia sūnaus ir dukros. Karo metu, bombarduojant, bunkeryje pasislėpusius bombos užmuša žmoną ir dukrą, o jis su sūnumi išlieka gyvas vien dėl to, kad delsė bėgti į slėptuvę. Po karo įsikuria pabėgėlių stovykloje. Džiaugiasi, kai sūnus išvažiuoja į kitą miestą studijuoti. Tėvas ruošiasi emigruoti į Ameriką, sūnus atsisako, nes nori vesti vokietę. Tėvas pergyvena ir įtikinėja sūnų, kad tai būtų skriauda Lietuvai, bet veltui.

Amerikoje apsigyvena priemiestyje. Vėliau atvažiuoja ir sūnus su žmona, kurie apsigyvena prastam ir mažam butelyje. Tėvas džiaugiasi pirmuoju vaikaičiu, o vėliau sūnaus šeima dar padidėja dukra ir sūnum. Sūnus žmonos tetos skolintais pinigais nusiperka aplūžusį namuką. Jame lieka gyventi nuomininkas vokietis — Milleris.

Tėvas pas sūnų retai tesilanko. Gyvena vienodai ir nuobodžiai. Vieną šeštadienio popietę sumano aplankyti sūnų. Eina pėsčias ir pamažu, nes turi daug laiko. Sūnaus namuose nėra, nes dirba dvi pamainas. Prie durų pasitinka vaikaitis Augustas, pasveikina jį; maišydamas vokiečių, anglų ir lietuvių kalbas. Virtuvėje prie stalo sėdi nuomininkas Milleris ir sūnaus žmona Verna. Milleris, kaip savo namuose, — atidarinėja spinteles, ieško stiklinių. Tėvui kyla įtarimas — kodėl Milleris čia jaučiasi kaip savo namuose? Čia ne jo namai, o sūnaus. Įtarinėjimų kratosi, nes tai biauri nuodėmė. Gerdami alų, kalbasi apie Amerikos pažangą, bet savo mintyse galvoja: jei Rimas nenorėtų dolerių, būtų namie, ir Milleris čia nesėdėtų.

Praleidęs porą valandų ir apdovanojęs vaikaičius doleriais, išeina namo. Po to, nesilanko pas sūnų ilgą laiką, net per Kalėdas neužsuka. Tik balandžio mėnesį, kada baigė tirpti paskutinis sniegas, sumano aplankyti sūnų. Jam įėjus į kambarį, Augustas, kažką sakydamas, tempia senelį į miegamąjį ir parodo naujagimę sesutę. Jį išpylė prakaitas — ketvirtas vaikas — kur dings Rimas su tokia didele šeima? Mergytė buvo tamsios išvaizdos, jam priminė Millerį. Tėvas verda neapykanta, tačiau susilaiko ir sūnui nieko nesako. Gerdamas konjaką, galvoja:

„Ar dėti jį teisingumui ant ugnies, tegu raitosi ant laužo, kaip Abraomo rastas avinas, tegu liepsnoja ir dega patyrimo kaitrioj liepsnoj“ (99 psl.). Šitų minčių slegiamas, sugrįžta į namus.

Po kelių mėnesių atvažiavęs sūnus praneša, kad

Laiškai

ŽAIDIMAI IR ŽAISLAI

Per praėjusias Kalėdas man paaiškėjo kai kurios mintys, kuriomis norėčiau pasidalinti su Ateities skaitytojais.

Per Kalėdas ir per paskutinius gimtadienius vaikai gavo daug dovanų. Mes buvom prašę tik mažų dovanėlių, kadangi vaikai turi daug žaislų, ir niekaip negaliu išmokyti pagarbiai su daiktu elgtis. Norėjau ir močiutei ir sau išvengti širdgėlos, kad nauji daiktai tuoj aplaužyti, išmėtyti po kambarius. Jau pirmą Kalėdų dieną pasakiau, kad, kai tik naują žaislą rasiu numestą ant žemės, dėsiu į 10 dienų dėžę, t.y. dėžę, iš kurios negalima žaislo pasiimti dešimt dienų. Netrukus radau Elenutės mylimą naują lėlytę ant žemės — didelės ašaros, kai padėjau į „10 dienų dėžę"...

Bet štai kitas įvykis — Astos gimtadienis tuoj po Kalėdų. Ji turi draugių amerikiečių, tai suruošiu „amerikietišką" gimtadienį. Devyni vaikučiai (nes jai tiek metų) atneša dovanėlių. Paskui kitą dieną lietuviškas gimtadienis. Smagu. Vėl dovanėlės. (Lietuviškas gimtadienis labai geras dalykas). Vaikai kalba tik lietuviškai. Dainuojam tik „Ilgiausių metų". Anglų kalbos nemaišom. Vaikai žaidžia, pav., „Pele, pele, pas ką žiedas žydi". Šokom „Noriu miego saldaus miego". Kai viena mergytė išpuiko ir nenorėjo savo „bausmės" atlikt — viena šokti — tai visi šokom. Kitus žaidimus irgi žaidžiam lietuviškai, pvz., vieną žaidžiam, kur reikia vaikam rašyti daug lietuviškų žodžių, kiek tik gali sugalvoti per nustatytą laiką. Kas parašė daugiausia laimi ir gauna dovanėlę. Mano vaikai pamato, kad svarbu daug lietuviškų žodžių mokėti. Po baliaus atsiverčia „Scarry: Mano Žodyną", ieško ir rašo daugybę žodžių: net po 60 ta pačia raide — be jokios prievartos, savo noru.

Vakare močiutė atneša dovanėlę — suknelę, kurios ieškojo septyniose krautuvėse. Mergaitė net nenori pasimatuoti. Jos klasėje niekas tokių nenešioja, o sekmadienį nešioja skautų uniformą. Močiutė užgauta, neįvertintas dar-

---

Verna nori jį palikti. Ji mylinti Millerį, ir duktė Anna esanti jo. Sūnus įkalbinėja tėvą, kad jis ją perkalbėtų, sako, karštligė praeis ir vėl bus gerai. Tėvas iš pradžių nenori, tačiau sūnaus verčiamas, sutinka. Jis mano, kad melu gal įtikins Verną likti su sūnumi. Milleris, kuris buvo Annos krikšto tėvas, išsikrausto. Tik švenčių metu Annai atsiunčia dovanų. Atrodo, lyg viskas ir ataušo.

Kartą Anna, jau gimnazistė, atvažiuoja pas senelį labai susijaudinusi. Ji įsimylėjo Augusto draugą lenkų kilmės Jerzy, o jos draugė Mary pasakiusi, kad Milleris esąs jos tėvas. Senelis ramina ją, sakydamas, kad visa tai yra melas ir verta tik nusispiauti. Anna išvažiuoja kiek apsiraminus, tačiau daug kuo abejoja. Jerzy negali pakęsti vokiečių, ypač Millerio, kuris dažnai veždavosi Anną žaisti lauko teniso. Kartą Jerzy su Augustò teniso aikštėje apmuša Millerį, o jo mašiną keliais revolverio šūviais apšaudo. Jerzy pakliūva į policijos rankas, o Augustas pasislepia ir vėliau atvažiuoja pas senelį. Senelis jo gailisi, mėgina prikalbėti, kad pasiduotų policijai, nes nusikaltimas esąs mažas — jis tik pastūmė Millerį, o į mašiną šovė Jerzy, Augustas nesutinka. Prašo senelio paskolinti pinigų, rytą ruošiasi važiuoti į Kanadą. Senelis duoda ne tik pinigų, bet ir švarką. Augustui užmigus, senelis išeina ir iš artimiausios telefono būdelės paskambina Rimui, o vėliau ir policijai. Augustas, pajutęs pavojų, ruošiasi bėgti, bet policija šūvių sužeidžia jo nugarkaulį. Senelio meilė ir skausmas dėl šitokio įvykio dar padidėja. Jis nori atsigulti ligoninėn vaikaičio vietoje. Užsivertė paskutinis romano lapas.

Skaitant romaną aiškiai buvo pastebima maišto ir įstatymo paralelė. Senelis, kad ir labai mylėjo savo vaikaitį, paaukojo ant laužo. Perskaitęs vieną kartą, susidariau bendrą vaizdą, tačiau padaryti santraukai verčiau iš naujo lapą po lapo, pasižymėdamas, ką autorius norėjo pasakyti. Ir tai, ką parašiau, yra tik rėmai, o pačiam vaizdui susidaryti reikia kiekvienam perskaityti. Knyga pasižymi minties gilumu ir vaizdinga kalba. Pavyzdžiui, 42 psl.: „Aš manau, kad gerai nebūti dideliais draugais, nes mažiau padaroma sutarčių bendram nusikaltimui". 60 psl. nepaprastai vaizdingai aprašo pavasarį: „Galima justi kaip besprogstą gėlės ir besilapoją vėlyvi medžiai muša pavasario kvaptimi, atrodo, stabteli laikas ir paliauja raukšlėtis mūsų smilkiniai". Arba 76 psl.: „Tik saulė palengva vis kilo ir kilo, pavasario sriaute, rodos, norėjo šoktelti aukštyn net ir pernykščiai kelmai". 194 psl. su nepaprastu įsijautimu aprašo pensininko gyvenimą: „Mes nebevalgom duonos, mums ją atsiunčia paštu kiekvieno mėnesio pirmą ar antrą dieną to mėnesinio užmokestį, bet dažnas to nenori. Bendorius sudraskytų tą pačią dieną tą mėnesinį užmokestį, jei kas jam pasakytų, kad jis vėl gali eiti į savo milžinišką kalvę ir prie plieno vamzdžių lašinti prakaitą".

Kai kur kilo ir abejonių. 74 psl.: „Paskui didelėmis pastangomis iškabino per žiauną perlindusį kabliuką ir įmetė į kibirėlį, kur žuvis blaškėsi, beveik iššokdama iš kibiro, ir vėl skendo". Žodį „skęsti" suprantu, kad gyvybė yra pavojuje. Ar gali žuvis paskęsti, įkritusi į vandenį?

Jei aš būčiau piešęs knygos viršelį, būtinai Izaokui būčiau uždėjęs ant pečių ryšulį malkų, o romano pavadinimą, autoriaus vardą ir pavardę pradėjęs didžiosiomis raidėmis.

Didžiuojuos, kad gyvenu Ciceroje ne dėl to, kad čia kadaise gyveno kažkoks Al Capone, didžiuojuos, kad čia gyvena šios premijuotos knygos autorius A. Baronas.

Vitas Laniauskas

bas, meilė.

Visa tai mane priverčia pagalvoti. Mano vaikams nebereikia dovanų. Jiems reikia tas prižiūrėti, kurias turi. Jiems didelė dovana yra **jiems skiriamas dėmesys.** Europoje buvo kitaip, jei mergaitė norėjo suknelės. Ji visus metus laukė, kada gaus ją. Patyrė didelį džiaugsmą, kai ją gavo. Arba turėjo vieną lėlę, kurią, vieną teturėdama, gražiai klostė, rengė, prižiūrėjo. O dabar pilnas rūsys lėlių ir žaislų. Manau, kad ši problema ne mano vienos. Per šias Kalėdas Milda, Astos pusseserė, ir Asta sugalvojo vaidinimą: mama, tėtė, brolis ir sesuo nežinojo, ką duoti dovanų vienas kitam, nes jau visko turi.

Ko neturim, bet ko yra — tai laiko. Jei vietoj dovanėlės močiutė, krikšto motina, tėtė, dėdė pažada su vaiku pažaisti žaidimą, suklijuoti modelį, kurį jau kas nors seniau dovanojo, specialiai vieną tą vaiką išsiveda saldų riestainį suvalgyti ir pabendrauti, kartu į vaidinimą pasiima, paprašo pernakvoti pas save. Tai yra dovanos. Net ir dovanėlę kartu nueiti nusipirkti per vieną valandą po krautuvę pavaikščiojant ir išsirenkant ką nors už 2 dolerius, gali būti ir vaikui ir davėjui labai smagu.

Pereitais metais vaikams padariau pažadus Kalėdoms. Parašiau, kad pusę ar vieną valandą skaitysiu vienam vaikui lietuvišką knygelę, sakysime, per savaitę, nuo sausio 14 iki 21. Kitą pažadą padariau, kad žaisiu žaidimą, irgi skyriau kokią valandą kurią savaitę. Paskui pažadėjau, kad riestainį eisim valgyti tarp sausio 28 ir vasario 6. Ir kiekvienam vaikui atskirai. Turėjau progą su kiekvienu vaiku individualiai pabendrauti ir atnaujinti ar pagilinti tarpusavio meilę.

Tai tiek šiam kartui. Rašant apie vaikų gimtadienius, man atrodo, gerai juos rengti atskirai, t.y. lietuvius skirt nuo amerikiečių, norint gilinti lietuvių kalbos meilę. Su dovanoms gal reikėtų susitarti, kad visi vaikai atneša, pvz., po 1 dol. dovanėlę ir visi vaikučiai pasimaino dovanėlėmis. Tada gimtadienio šventėjas gauna irgi vieną dovanėlę ir visi svečiai išeina su dovanėlėmis. Šią mintį man davė vienas pažįstamas. Ir dabar ji man atrodo patraukli. Aš jos dar neišbandžiau. Bet, atrodo, tada nebūtų to gobšumo: kad tik daugiau dovanų gauti.

Vida Tijūnėlienė

Veikla

MOKSLEIVIŲ KUOPŲ PRANEŠIMAI

Duoti per Žiemos Kursus 1978 Dainavoj

Karaliaus Mindaugo Detroito moksleivių ateitininkų kuopos valdybą sudaro pirmininkas Gintas Zaranka, vicepirmininkė Alma Lelytė, sekretorė Rasa Veselkaitė, iždininkas Algis Petrulis, laikraštėlio redaktorės Živilė Idzelytė ir Violeta Doveinytė ir socialinių reikalų vedėja Virginija Kuraitė. Kuopos globėja — Lilė Gražulienė.

Mūsų kuopoje yra 19 narių. Mes daug ko šįmet nesuspėjom padaryti, bet mums jau pasisekė turėti keturis susirinkimus. Neturėdami paskirtos temos, mes pradėjom ką nors nauja. Kiekvienam susirinkimui mes iš anksto paskiriam porą narių, kad jie patys pasirinktų temą, kuri mums būtų svarbi, ir vadovautų pašnekesiui. Mes taip pat stengiamės turėti bent po vieną susirinkimą per mėnesį, vietoj tik kelių per metus. Ateinantiems metams planuojame porą išvykų, o su Clevelandu ruošiam studijų dienas.

Gintas Zaranka

Prano Dovydaičio Philadelphijos moksleivių kuopą sudaro penki moksleiviai ir penki kandidatai. Kadangi skaičius taip sumažėjo po 1977—1978 mokslo metų galo, mes dabar kviečiame visą jaunimą į savo susirinkimus, ir taip pat ateina keli studentai. Mūsų kuopos valdybą, kuri įjungia visus kuopos narius, sudaro pirmininkė Aušra Gečytė, sekretorė Danutė Pliuškonytė, iždininkas Arūnas Česonis ir nuotaikos vedėjas Gintaras Dragūnas. Mūsų kuopos globėjas yra Virgis Volertas, o Dvasios Vadas kunigas Kajetonas Sakalauskas.

Nuo 1978—1979 mokslo metų pradžios jau turėjome tris susirinkimus. Būtume turėję daugiau susirinkimų, bet yra tokios kliūtys, kaip koncertai ir kiti organizacijų susirinkimai. Bet nežiūrint šių kliūčių, mūsų kuopos nuotaika pagerėjo. Taip pat jau buvo trys bendri ateitininkų susirinkimai. Mūsų veiklą geriausiai paskatina tas, kad mūsų sendraugiai ir studentai mums noriai padeda įvykdyti mūsų planus ir bando mus organizuoti, kad būtume geresni ateitininkai. Pageidavimą turime vieną: trūksta veiklos Rytuose.

Bendrai, mūsų susirinkimų darbotvarkė tokia: malda, bendri pranešimai, diskusijos, pabendravimas ar iškyla.

Ateityje esam numatę turėti susitelkimo-atsinaujinimo savaitgalį ir bendrą ateitininkų šeimos šventę balandžio ar gegužės mėnesį.

Iždė turime maždaug 150 dol., kuriuos mes naudojam įvairiom išlaidom.

Aušra Gečytė

Aleksandro Stulginskio Chicagos priemiesčių moksleivių ateitininkų kuopa pradėjo savo 1978—1979 mokslo metų veiklą rugsėjo 22, penktadienio vakarą, pirmuoju susirinkimu. Per jį bendrai susipažinome su visais naujais nariais. Nutarėme palikti pereitų metų kuopos valdybą: pirmininkė Rima Žukauskaitė, vicepirmininkė Kristina Pabedinskaitė, sekretorė Rasa Kamantaitė, iždininkė Daina Kamantaitė. Kuopos dvasios vadas yra kun. Antanas Saulaitis, o globėjai dr. Žukauskienė ir p. Vasiliauskas.

Šiuo metu kuopa turi 30 narių. Susirinkimus turim kas trečią savaitę. Antrame šių metų susirinkime buvo kandidatų egzaminai. Per kitus susirinkimus turėjome keletą gerų paskaitų ir pašnekesių. Per vieną susirinkimą žmona ir vyras kalbėjo apie „Meilės ryšius šeimoje“, o po to buvo diskusijos.

Lapkričio 11 Old Oak Country Club patalpose suruošėm kuopos Didžiąją šventę, kuri ypatingai gerai pasisekė. Turėjome įspūdingas Mišias, kuopos vėliavos šventinimą, juostelių užrišimą, vaišes ir visų narių pastatytą „Sūrio Operetę".

Nuo lapkričio 22 iki 26 keli mūsų nariai dalyvavo „Kalakursuose" Dainavoje.

Prieš Kalėdas turėjom dar susirinkimą, per kurį turėjome gerą paskaitą apie alkoholizmą. O gruodžio 22, penktadienio vakare, turėjome kuopos kalėdinį balių-linksmavakarį.

Po žiemos kursų visa kuopa žada važiuoti į Wisconsin Devils Head slidinėti.

Daina Kamantaitė

Marijos Pečkauskaitės New Yorko moksleivių ateitininkų kuopa vėl pradėjo aktyviai veikti pereitais metais. Kuopoj yra penki patyrę moksleiviai ir apie 18 jaunesnių moksleivių-kandidatų. Taip pat šįmet buvo įvesta atskira jaunučių grupė. Mes laimingi, kad jaunučių turime apie 20.

Kunigas Kazimieras Pūgevičius yra mūsų kuopos dvasios vadas. Jaunučių globėja yra p. Gudelienė, ir su jaunučiais taip pat dirba Rasa Bobelytė ir Eglė Zikaraitė. Vyresniųjų moksleivių globėjai yra Razgaitienė ir Algis Norvila. Tomas Ivaška ir Paulius Gudelis yra vicepirmininkai, Gintaras Vaišnys yra iždininkas ir Stasys Janušas yra kuopos korespondentas.

Mūsų kuopos nariai dalyvavo moksleivių stovykloj Neringoj, Vermonte, o taip pat ir „Kalakursuose" Dainavoje ir šiuose Žiemos kursuose Dainavoj.

Šiais metais turėjome tris susirinkimus. Pirmame susirinkime dalyvavo tik tie šeši, kurie buvo Neringos moksleivių stovykloje. Svarbiausia, svarstėm kaip sutelkti daugiau narių. Skautų veikla pasidarė nepatraukli ir atsirado daug vaikų, kurie jokiai organizacijai nepriklauso. Mes nutarėm mėginti pritraukti tuos vaikus į moksleivius ir nustatėm sekančio susirinkimo datą. Suorganizavom jaunimo Mišias ir po jų rengėm susirinkimą, kad vaikai, atėję į Mišias, ateitų ir į susirinkimą pažiūrėti, ar jiems patiks. Tas Mišias ir susirinkimą mes nutarėm skelbti per tėvus, laiškais ir per „Darbininko" laikraštį. Šis antras susirinkimas ir įvyko, kaip planuota, po Jaunimo Mišių Kultūros Židiny. Gerai pasisekė. Daug vaikų atėjo ir užsiregistravo. Per vyresniųjų moksleivių susirinkimą mes diskutavom, kas ateitininkai yra ir ką jie daro. Mes pasakojom apie stovyklas ir kursus. Trumpai paaiškinom, kokie yra ateitininkų principai.

Trečias susirinkimas irgi buvo sėkmingas. Nustebom, kad jaunieji gausiai dalyvavo. Beveik visi vėl atėjo. Algis Norvila kalbėjo apie ateitininkų istoriją ir jų įsikūrimą. Jaunesni nariai tada ėjo dirbti šiaudinukų su p. Kregždiene. Baigti šiaudinukai buvo pakabinti ant Kultūros Židinio bendros jaunimo eglutės. Jauniesiems darant papuošalus su p. Kregždiene, mes valdyba, turėjome posėdį, kur nustatėm metų planą.

Turėsime Šeimos šventę, Kaukių balių ir metinę šventę. Sužinojom, kad išde turim daugiau kaip 300 dol. Suradom ir kuopos vėliavą. Baigėm nustatydami susirinkimų formą kitiems susirinkimams. Mūsų kuopa turi ne tik susirinkimus. Turime ir iškylų. Buvome stovyklauti ir neseniai buvo „rock concert", kuris buvo labai geras. Mes planuojame šią žiemą turėti slidinėjimo iškylą.

New Yorke moksleiviai vėl veikia. Prieš tris metus beveik nieko nebuvo. Kuopom Rytuose reikia susijungti ir geriau veikti. Jeigu organizacija pasidaro stipri, tai daugiau žmonių ateina. Rytuose reikia bendro tikslo. Jeigu būtų kokie nors ten kursai, tai žmonės labiau domėtųsi ateitininkais. Keliauti į Dainavą yra labai sunku, ir nedaug kas gali.

Paulius Gudelis

Kun. Alfonso Lipniūno kuopa, Chicagoje, turėjo savo pirmą susirinkimą rugsėjo mėnesį. Šiame susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba, kurią sudaro pirmininkas Edmondas Saliklis, vicepirmininkas Arūnas Sodonis, sekretorė Dalia Musonytė, iždininkė Raminta Pemkutė ir korespondentė Laura Linaitė. Turime savo naują dvasios vadą kun. Antaną Saulaitį ir globėjus Ofeliją Barškėtytę ir Joną Naką. Pirmam susirinkimui pakvietėm tėvelius, kad mus informuotų apie ateinančius metus. Mūsų kuopa planuoja susikaupimo vakarą ir kuopos balių, kuris įvyks sausio 20 Jaunimo Centre. Taip pat planuojam išvyką į muzikos koncertą. Mūsų metinė tema yra „Lietuva dabarty". Ši tema apima organizacijas išeivijoj, disidentus Lietuvoje ir Kroniką. Per šį pirmąjį susirinkimą, kun. Saulaitis laikė Šv. Mišias.

Spalio mėnesį įvyko mūsų antras susirinkimas. Jonas Juczevičius kalbėjo apie Amnesty International ir disidentus Lietuvoje. Ši tema iššaukė įdomias diskusijas. Susirinkimą baigėme žiūrėdami skaidres iš vasaros stovyklos.

Lapkričio mėnesį turėjome trečią susirinkimą. Per jį diskutavome einamuosius reikalus. Tą mėnesį mūsų kuopa pasiuntė Rūtą Pakštaitę į Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos suvažiavimą atstovauti kuopą.

Mūsų kuopoje yra 50 narių, iš kurių maždaug 25 aktyviai dalyvauja. Tai dėl to, kad Chicagoje yra keista problema. Kadangi yra tūkstančiai lietuvių, turbūt tūkstančiai lietuviškų organizacijų, nėra ypatingo entuziazmo mūsų kuopoj, kaip būtų mažesnėj kuopoj. Bet mes bandom aktyvinti veiklą, kad trauktų jaunimą. Mūsų kuopoj yra šeši kandidatai. Siuntėm septynis narius į „Kalakursus" Dainavoj ir dešimt narių į Žiemos Kursus. Tikime, kad su baliumi nesibaigs mūsų veikla, bet kad balius ją pagyvins.

Edmondas Saliklis

Cicero Vyskupo Motiejaus Valančiaus kuopoje yra apie 40 narių — dvylika jaunučių, dvylika jaunių ir penkiolika moksleivių. Kuopos globėja yra Aldona Prapuolenytė, dvasios vadas — kun. dr. Kęstutis Trimakas. Šįmet valdybą sudaro pirmininkė Vida Kuprytė, vicepirmininkai Vitas Laniauskas ir Vytas Mickus, korespondentai Rūta Končiūtė ir Edvardas Šulaitis, sekretorė Ina Gadliauskaitė ir iždininkas Viktoras Radvilas.

Šiais metais mūsų veikla žymiai pagyvėjo. Jau turėjome keturis susi-

Cicero (Ill.) Valančiaus kuopos jaunučiai per pamaldas kuopos suruoštame adventiniame susikaupime.

rinkimus. Pirmame Vida Kuprytė kalbėjo apie Viktorą Petkų ir kalinių padėtį Lietuvoje. Visi nutarėm rašyti laiškus kaliniams. Taip ir bandėm daryti per sekantį susirinkimą. Nors ne visi laiškus parašė, vis tik keli laiškai buvo išsiųsti. Planuojame po Naujų Metų geriau suorganizuoti šį rašymą, kad tai būtų daroma bent sykį per mėnesį.

Trečiame susirinkime Vitas Laniauskas vedė karštas diskusijas apie lietuvių kalbos nykimą Amerikoje. Ketvirtame susirinkime kalbėjomės apie keliones į Lietuvą.

Mūsų veikla nesusideda vien iš susirinkimų. Lapkričio mėnesį suruošėm rekolekcijas Tėvų Marijonų vienuolyne, Chicagoje. Rekolekcijoms vadovavo kun. dr. Kęstutis Trimakas ir kun. Antanas Saulaitis.

Gruodžio mėnesį įvyko mūsų kuopos tradicinis adventinis susikaupimas. Mes šiam susikaupimui ilgai ruošėmės. Per Mišias moksleiviai giedojo daug adventinių giesmių. Rūta Norkutė suorganizavo salės papuošimą. Moksleiviai atliko programą. Mes skaitėm ištraukas iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos. Tiems skaitymams buvo pritaikytos skaidrės ir muzika. Gruodžio mėnesį taip pat pradėjom spaudos vajų. Per Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos suvažiavimą platinom *Ateitį* ir kitus lietuviškus žurnalus bei laikraščius. Dabar išspausdinom ir išsiuntinėsim laiškus, raginančius visus Cicero gyventojus užsiprenumeruoti *Ateitį*.

Dabar, kai jau įsibėgėjom, planuojam daug įdomios veiklos: per susirinkimus rašyti daugiau laiškų kaliniams ir jiems siųsti siuntinėlius, rašyti laiškus Amerikos valdžios pareigūnams bei laikraščiams ir siųsti laiškus Vysk. Sasinowskiui Seinų bazilikos reikalu. Toliau tęsime spaudos vajų, rengsime Metinę šventę ir Pavasario vakarą, paminėsime kuopos laikraštėlio 10 metų sukaktį, pardavinėsime lipinukus (bumper stickers) apie Olimpines Žaidynes ir surengsime kultūrinę popietę.

Vida Kuprytė

Vytauto Mačernio Los Angeles moksleivių ateitininkų kuopai priklauso 28 moksleiviai. Kuopos globėja Marytė Sandanavičiūtė. Valdybą sudaro pirmininkas Gintaras Grušas, vicepirmininkė Audrė Nelsaitė, sekretorė Rūta Bureikaitė, iždininkas Arnoldas Kungys, laikraštėlio redaktorius Linas Polikaitis, korespondentė Ginta Palubinskaitė ir fotografas Linas Palubinskas.

Iki šiol šiais metais turėjome keturis susirinkimus, gegužinę, iškylą, Jaunimo Mišias. susikaupimo savaitgalį ir kuopos projektą. Susirinkimuose nagrinėjome įvairias temas ir turėjome visokių užsiėmimų. Jų tarpe buvo stovyklos naudos nagrinėjimai, supažindinimas su Vėlinių tradicijomis ir išvyka į kapines, laiškų rašymas Viktorui Petkui ir „Insight" filmų rodymas. Iš visų susirinkimų įdomiausias buvo ketvirtas gruodžio 17, kuriame buvo rodoma paulistų kunigų susukti „Insight" filmai. Jie buvo apie Dievą moderniame kontekste. Visiems buvo labai įspūdinga.

Kuopos iškyla įvyko spalio 15. Visi smagiai praleidom dieną prie pajūrio. Los Angeles ateitininkų gegužinėje, kuri įvyko spalio 8, moksleiviai aktyviai dalyvavo ir vadovavo jaunesniųjų žaidimams. Moksleiviai prisidėjo prie studentų ruošiamų Jaunimo Mišių, kurios labai gerai pavyko ir susilaukė daug pozityvių atgarsių. Los Angeles jaunimo dvasinio atsinaujinimo savaitgalis įvyko gruodžio 20-22. Jam vadovavo kun. A. Saulaitis. Kursų dalyvių daugumą sudarė moksleiviai ateitininkai. Savaitgalis visiems dalyviams buvo įspūdingas.

Šįmet kuopa nutarė atlikti projektą — senų laikraščių rinkimą. Jis nelabai pasisekė, nes trūko entuziazmo. Tai buvo tik viena iš kelių kitų mūsų problemų, kurias mes šiais metais patyrėme. Kuopos didžiausia problema yra atstumai. Jie yra tokie dideli, kad trukdo narių suvažiavimą į susirinkimus bei apsunkina komunikaciją tarp valdybos narių. Kita didelė problema yra ta, kad negavome metinio plano iš Centro Valdybos. Centro Valdybos aplinkraščio pirmame numeryje buvo paskelbta, kad mes „tuojaus" gausime Tarybos suruoštą planą, bet iki šiol dar negavome. Kol gausime nustatytą programą, nagrinėjame temą „Kas aš esu?"

Aplamai paėmus, šie metai gerai sekasi.

Gintaras Grušas

PADĖKOS DIENOS KURSAI

Padėkos Dienos savaitgalį, 1978 m. lapkričio 22-26, Dainavoje įvyko moksleivių Padėkos Dienos Kursai, praminti „Kalakursais". Dalyvavo 30 moksleivių. Kursų programą suruošė, kaip ir praeitus trejus metus, kun. Stasys Yla. Kursų vadovybė: MAS-CV pirmininkė Rasa Šoliūnaitė, sekretorė Kristina Veselkaitė, mergaičių vadovė Ofelija Barškėtytė, komendantas Linas Rimkus, berniukų vadovas Saulius

Čyvas, pagalbininkas Darius Budrys ir ūkvedys Andrius Kazlauskas.

Pirmoji ketvirtadienio paskaita buvo kun. Ylos „Ateitininkų išraiška“, kokių yra ateitininkuose žodinių, vaizdinių, garsinių, ženklinių ir apeiginių išraiškų. Antroji paskaita buvo Romo Kazlausko „Ateitininkų organizacija“, apie organizacijų struktūras ir bruožus, ypatingai ateitininkų. Ketvirtadienio vakarienė smagiai praėjo — šventiška kalakuto puota.

Penktadienio pirmoji paskaita buvo Loretos Radvilaitės „Veikla“. Ji aiškino, kokia yra ateitininkiška veikla religinėje, tautinėje, kultūrinėje, socialinėje ir sportinėje plotmėje. Antroji paskaita — dr. Vytauto Vyganto konkretūs pasiūlymai veiklai mūsų kuopose. Vakarinė programa — Sauliaus Čyvo suruoštas susitelkimo vakaras.

Dr. Antanas Razma, jr., buvo pirmasis šeštadienio paskaitininkas. Jis kalbėjo apie skirtumus tarp kursų, studijų dienų ir stovyklų. Antroji paskaita buvo Antano Sabalio apie saviauklą, vykdoma mąstant, skaitant, rašant, kalbant ir t.t. Vakare buvo talentų ir literatūros vakaras ir šokiai.

Kursų uždarymas buvo sekmadienį po Šv. Mišių. Uždarymo metu Vida Momkutė gavo premiją už lietuviškumą ir Audra Puškoriūtė už geriausius užrašus. O keturi kursantai gavo progą vykti į Žiemos Kursus: Eglė Baltrušaitytė, Gaja Pemkutė, Enrikas Vasiliauskas ir Rūta Kulytė.

Chicagos studentų draugovės pirmininkė R. Kubiliūtė kalba draugovės nariams. Iš k. į d., D. Saliklytė, D. Vasys, A. Sidrys, D. Lapkus, R. Sidrienė, L. Sidrys, D. Sidrytė.

Chicagos studentų draugovės susirinkimas vyksta Jaunimo Centro kavinėje.

Chicagos studentės aptaria užrašų lapus, kuriuos išdalino Arvydas Žygas per savo skaidrėm iliustruotą pašnekesį apie Punsko lietuvius. Iš k. į d., L. Bradūnaitė, R. Narutytė, M. Kulytė, D. Račiūnaitė, L. Dudėnaitė, A. Šoliūnaitė.

(Visos nuotraukos J. Kuprio)

ĮDOMŪS FILMAI
Los Angeles moksleiviai

Los Angeles Vytauto Mačernio moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 17 dieną p. Brinkio namuose.

Renata Kungytė pradėjo mūsų kalėdinį susirinkimą, paskaitydama Luko Evangeliją apie Kristaus gimimą.

Mūsų globėja Marytė Sandanavičiūtė mums parūpino du „Insight“ filmus. Abu filmai bandė parodyti Dievą ateinant šiais laikais, kaip žmonės reaguotų. Kai kuriais atvejais filmai buvo panašūs, o kitais — labai skirtingi.

Pirmas filmas rodė, kaip erdvinis žmogus nužengė iš dangaus ir kaip žmonės iš pradžių juo labai tikėjo, bet tikinčiųjų skaičius vis mažėjo. Šis žmogus norėjo su prezidentu pasišnekėti, bet prezidento psichiat-

Ateities redakcija, dideliam ateitininkų darbuotojui ir *Ateities* premijų mecenatui **dr. Jonui Gliaudeliui** mirus, jo artimiesiems reiškia gilią užuojautą.

Ateities redakcija, **inž. Petrui Kubiliui** mirus, Chicagos studentų draugovės pirmininkei Ramunei Kubiliūtei ir jos šeimai reiškia gilią užuojautą.

ras vis jam sakė: „Parodyk man stebuklą ir pasimatysi su prezidentu“. Žmogus vis sakė: „Ne, tikėk manim be stebuklo“. Filmo pabaigoj žmogus dingsta. Kai saulė pasirodo taip, kaip jis psichiatrui buvo pasakęs, psichiatras pradeda tikėti, kad ten tikrai buvo Dievas, bet niekam nesako — nenori atrodyti kvailas...

Antras filmas taip pat buvo apie Dievą. Šiame filme Dievas pasirodė nelaimingam ir nelabai turtingam seneliui. Iš pradžių senelis nenorėjo tikėti, kad šis jaunas vyras, kuris jam taip staigiai pasirodė, yra Dievas. Bet, kelias minutes pasikalbėjęs su jaunuoliu, senelis įsitikina, kad čia tikrai Dievas. Kas gi kitas gali sustabdyti laikrodžius, mašinas, žmones ir senelio širdį, jei ne pats Dievas? Senelis paklausė Dievą, kodėl jam reikia šitaip gyventi mieste, neturtingai, be žolės, be oro. Dievas jam paaiškina, kad jam taip nereikia gyventi. Jei jis tas sienas, kurios yra jo galvoje nugriaus, jis galės išsikelti į kitą gyvenimo būdą. Filmo pabaigoj mažo berniuko mama miršta, ir vaikas ateina prašyti senelio pagalbos. Senelis, galvodamas apie berniuką, ne apie save ir savo žmoną, parodo sau, kad tikrai Dievas teisybę sakė — jis gali išsikelti iš miesto. Staiga senelis nori viską parduoti, kad tik berniukas neturėtų užaugti su užrakintom durim savo galvoje.

Dauguma mūsų sakė, kad antrasis filmas labiau patiko negu pirmasis, nes antrajam iš pat pradžių buvo aišku, kad ten tikrai buvo Dievas. Pirmame filme nebuvo aišku.

Pabaigę diskutuoti filmus, pasikeitėm dovanėlėmis, kurias buvome atsinešę.

Man šis susirinkimas labai patiko, buvo gera proga pasvarstyti, kokios būtų mano reakcijos, jei Dievas šiuo metu pasirodytų. Abu filmai buvo labai įdomūs. Kuopos vardu dėkoju globėjai Marytei Sandanavičiūtei, kad ji mums tokius įdomius filmus parūpino.

Ginta Palubinskaitė

TRUMPAI

JAUNUČIAI

Cicero Ill., Vysk. Motiejaus Valančiaus kuopos jaunučiai lapkričio mėnesį susirinko pas savo globėją Vitą Musonytę ir susirinkimo metu bandė piešti savo giminės „medžius“.

Cicero Vyskupo Valančiaus kuopos jaunučių susirinkimas įvyko sausio 21 d. Susirinkusieji aptarė jausmų poveikį

MOKSLEIVIAI

Cicero Vyskupo Valančiaus kuopos nariai gruodžio mėnesį susirinko pas Rūtą Norkutę. Susirinkimo metu buvo diskutuojama kelionės į Lietuvą.

Los Angeles Vytauto Mačernio kuopos narių susirinkimas įvyko gruodžio 17 d. pas p. Brinkius. Renata Kungytė skaitė Šv. Luko evangeliją apie Kristaus gimimą, ir globėja Marytė Sandanavičiūtė susirinkusiems parodė du „Insight“ filmus, kuriuose buvo rodoma Dievo atėjimas šiais laikais ir žmonių reakcija.

Cicero Vyskupo Valančiaus kuopos jauniai gruodžio 21 susirinko pas Daną Norkutę ir mokėsi gaminti kalėdinius papuošalus.

Moksleivių ateitininkų Žiemos Kursai įvyko gruodžio 26—sausio 1 Dainavoje. Kursų tema — „Logologija — žodis ateitininko misijoje“. Kursuose dalyvavo 66 kursantai; kursų vadovybė: programos koordinatorius kun. Stasys Yla, kapelionas kun. Juozas Vaišnys, komendantė Rasa Šoliūnaitė, mergaičių vadovės Ofelija Baršketytė ir Danutė Norvilaitė, vakarinių programų vedėjas Arvydas Žygas, raštinės vedėja Kristina Veselkaitė, korespondentė Rita Neverauskaitė, ūkvedys Romas Kazlauskas, muzikos vadovai Rasa Šoliūnaitė ir Vidas Neverauskas ir šeimininkės Valerija Norkienė ir Rūta Norkutė.

Kursų prelegentai ir jų paskaitų temos: kun. Juozas Vaišnys, S.J. — „Kalba“, Petras Kisielius, jr., — „Iškalba“, dr. Mirga Girniuvienė — „Pokalbis“, Dovas Šaulys — „Klausa“, kun. Stasys Yla — „Žodis“, Vytas Maciūnas — „Skaityba“, Aldona Zailskaitė — „Rašyba“, Loreta Radvilaitė — „Žodžiavimas“; simpoziumas: Ofelija Baršketytė, Saulius Čyvas, Romas Kazlauskas, Danutė Norvilaitė, Rasa Šoliūnaitė, Kristina Veselkaitė ir Arvydas Žygas — „Žodžio Misija“.

Cicero Vysk. Valančiaus kuopos jaunių sausio 7 susirinkime, kuris įvyko pas globėją Romą Olšauskaitę, buvo diskutuojama Lietuvos disidentai: Balys Gajauskas, Viktoras Petkus ir Nijolė Sadūnaitė.

SENDRAUGIAI

Los Angeles sendraugių skyriaus valdyba, kurią sudaro pirmininkas Ignas Bandziulis, vicepirmininkas Stasys Kungys, sekretorius Jonas Motiejūnas, kasininkas Pranas Grušas ir jaunimo reikalų vadovas Julius Raulinaitis, susirinko gruodžio 29 Šv. Kazimiero parapijos salėje. Buvo diskutuojamas veiklos planas. Dalyvavo iš Detroito atvykę svečiai: Ateitininkų Tarybos pirmininkas dr. A. Damušis, kuris pakalbėjo apie jaunų ateitininkų ugdymą šiandieninėmis sąlygomis, ir p. Jadvyga Damušienė, kuri pasidalino Dainavos stovyklavietės rūpesčiais.

Sao Paulo, Brazilijos, ateitininkai su dalimi jaunimo choro rengiasi vykti į Urugvajų ir Argentiną.

Sesuo Margarita Bareikaitė išvyksta į Australiją, kur taip pat aplankys ir ateitininkus.

NUO ADMINISTRACIJOS STALO

Garbės prenumeratas už 1978 metus prisiuntė: J. Jodelė (Culver City, Calif.), kun. F. Jucevičius (Montreal, Quebec, Canada), E. Juknevičienė, dr. K. Rimkus (už du metus), S. Šležaitė, A. Viliušis (Chicago, Illinois), J. Mikaila (Troy, Mich.), O. Norvilienė (už 2 metus) (Monroe, Mich.), kun. P. Patlaba (už 2 metus) (Hot Springs, Arkansas), dr. J. Petrikonis (Woodbine, Iowa), dr. J. Pikūnas (Detroit, Mich.), kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N. J.), J. Prakapas (Bakersfield, Calif.), kun. A. Račkauskas (už 2 metus) (Brooklyn, N.Y.), dr. A. Razma (už 2 metus) (Joliet, Illinois), dr. A. Šidlauskaitė (už 2 metus) (Carp, Ontario, Canda), dr. I. K. Skrupskelis (Columbia, S.C.), kun. Ig. Urbonas (Gary, Ind.), dr. P. Žemaitis (Canton, Mich.), kun. dr. T. Žiūraitis (Washington, D.C.), kun. St. Yla (Putnam, Ct.), St. Tamulionis (už 2 metus) (Western Springs, Ill.).

Aukojo „Ateičiai" paremti: 100.00 dol. — H. Schanel (Wood Dale, Illinois); 50.00 dol. — dr. K. Rimkus (Chicago, Ill.); 34.00 dol. — dr. V. Skrupskelytė (Oberlin, Ohio); po 25.00 dol. — R. Razgaitis (Richmond Hill, N.Y.), kun. J. Staškevičius (London, Ont., Canada); 20.00 dol. — kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N.J.); 13.00 dol. — dr. V. Vygantas (Great Neck, L.I., N.Y.); po 10.00 dol. — R. Kalvaitis (Canton, N.Y.), dr. I. K. Skrupskelis (Columbia, S.C.), R. K. Sušinskai (Downers Grove, Ill.), G. Vaišnys (Mount Carmel, Ct.); 9.00 dol. — L. Mikšys (Worcester, Mass.); po 8.00 dol. — A. Radžius (Baltimore, Md.), J. Staniškis (Baltimore, Md.); 7.50 dol. — A. V. Lukas (Toronto, Ont., Canada); po 7.00 dol. — dr. R. Petrauskas (Sarnia, Ont., Canada), R. Stanislovaitis (Chicago, Ill.); po 6.00 dol. — V. Olšauskas (Berwyn, Ill.), A. Sušinskas (Cleveland, Ohio), J. Vyšnionis (Willowick, Ohio); po 5.00 dol. — T. Landsbergienė (Upper Marlboro, Md.), K. Mileris (Hamilton, Ont., Canada), dr. J. Petrikonis (Woodbine, Iowa), E. Šilgalis (Euclid, Ohio), kun. J. Tautkus (Putnam, Ct.), N. Vytas (Tillsonburg, Ont., Canada), kun. dr. T. Žiūraitis (Washington, D.C.); po 4.00 dol. — dr. V. Majauskas (Southfiled, Mich.), Nekalto Prasidėjimo Seselės (Putnam, Ct.), kun. V. Zakaras (Putnam, Ct.), kun. V. Pikturna (Brooklyn, N.Y.), A. Povilaitis (Chicago, Ill.), J. Zebrauskienė (Chicago, Ill.), K. Vainius (Maspeth, N.Y.), A. Zundė (Atlanta, Ga); po 3.50 dol. — J. Raulinaitis (Glendale, Calif.), V. Ž. Vaičiūnai (Westchester, Ill.); po 3.00 dol. — K. Norkutė (Toronto, Ont. Canada), R. Razgaitis (Toronto, Ont. Canada), V. Palubinskas (Cleveland Heights, Ohio), R. Rimkus (Cicero, Ill.), J. Stankaitis (Rochester, N.Y.), dr. K. Valiūnas (New Rochelle, N.Y.); 2.50 dol. — kun. J. Vėlutis (Chicago, Ill.); po 2.00 dol. — V. Karaliūnas (Denver, Colorado), I. Laucienė (Burbank, Ill.), A. Lieponis (Lockport, Ill.), K. Pareigytė (Cicero, Ill.), R. Pauliukonytė (Worcester, Mass.), A. Ragelis (Gulfport, Florida), J. Reklaitienė (Crown Point, Ind.), D. Vaidilienė (Toronto, Ont. Canada), T. Vaitkus (Hinsdale, Ill.), A. Venckienė (Melrose Park, Ill.), V. Ruzgys (Anaheim, Calif.); po 1.50 dol. — R. D. Styraitės (LaSalle, Quebec, Canada), A. Viliušis (Chicago, Ill.); po 1.00 dol. — A. Bakanas (Chester, Pa.), J. Gaila (Ellicott City, Md.), S. Jankauskas (Detroit, Mich.), kun. F. Jucevičius (Montreal, Quebec, Canada), B. Juozapavičienė (Hamilton, Ont., Canada), S. Rickutė (Cicero, Ill.), A. Smilga (Chicago, Ill.), V. Tuškenis (Palm Springs, Calif.), P. Zaranka (Redford, Twp. Mich.).

Apmokėjo „Ateities" prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: 27.00 dol. — kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N.J.); po 10.00 dol. — Z. Pupienė (Chicago, Ill.), R. K. Sušinskai (Downers Grove, Ill.); po 9.00 dol. — D. Saliklytė (Chicago, Ill.), G. Vaišnys (Mount Carmel, Ct.); 8.00 dol. — R. Stravinskaitė (Weston, On. Canada); 6.00 dol. — dr. B. Kasperavičienė (Parma, Ohio); 5.00 dol. — J. Roland (San Francisco, Calif.); po 4.00 dol. — dr. K. Keblys (Southfield, Mich.), kun. V. Memėnas (Joliet, Ill.).

Nauji prenumeratoriai: N. Dumbrytė (Chicago, Ill.), L. Gudelienė (Cos Cob, Ct.), R. Kazlauskas (Cambridge, Mass.), I. Laučkaitė (Glenwood, Md.), L. Paulėnienė (Cicero, Ill.), dr. A. Razma, Jr. (Ann Arbor, Mich.), H. Schanel (Wood Dale, Ill.).

Už garbės prenumeratas, aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja

„Ateities" Administracija

ALp(LKA)1786
1979, Nr.2

90.725.264